

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

<p>Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.</p> <p>Nem tagoknak előfizetési díj: Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.</p>	<p>Az Országos Magy. Gazdasági Egyesület tulajdona.</p> <p>Az egyesületi tanács felügyelete alatt: Főszerkesztő és kiadásért felelős: Forster Géza az OMGE. igazgatója. Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az OMGE. szerkesztő-titkára.</p>	<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.</p> <p>Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.</p>
---	---	--

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

A Festetics-szobor leleplezési ünnepélye.

Néhai tolnai gróf *Festetics* György szobrának leleplezési ünnepélye f. évi június hó 8-án (vasárnap) fog végbemeni.

A tervbevett különvonat nem indul, mert az ünnepélyen résztvenni kívánó közönség legnagyobb része közvetlenül vidéki lakhelyéről utazik Keszthelyre. — A Budapestről leutazók a rendes gyorsvonattal (Déli pályaudvar), reggel 8 órakor indulnak.

Az ünnepély programja a „Köztelek” május hó 24-én megjelent számában volt közölve.

Akik az ünnepélyen részt venni kívánnak, sziveskedjenek ebbeli szándékukat legkésőbb június hó 4-ig az alólírott bizottságnál bejelenteni.

A *Festetics-szobor-bizottság.*

A felvidéki kivándorlási kongresszus.

A felvidéki kivándorlási kongresszus f. évi május hó 31. és június hó 1-ső napján tartatik meg Miskolczon.

A kongresszus szervezetét, napirendjét és az előadók által beterjesztett határozati javaslatokat magában foglaló füzetet a rendező-bizottság már szétküldötte, mely részletes tájékoztatást nyújt minden kérdésre.

A kedvezményes vasúti utazásra jogosító jegyeket az iroda f. hó 28-án küldi szét azoknak, kik ezeket előzetesen kérték.

A központi iroda május 29-től kezdődőleg Miskolczra helyeztetik át. Akik az elszállásolás miatt nem jelentkeztek, azok sziveskedjenek ebbeli óhajukat közvetlenül a miskolczi helyi bizottsággal (vármegyeház) tudatni. Az eddig ki nem váltott tagsági jegyeket a 4 korona lefizetése ellenében Miskolczon fogják a tagok átvehetni.

A fővárosból akongresszusra utazók május hó 30-án (pénteken) d. u. 2 óra 30 perczkor indulnak a keleti pályaudvarból a rendes gyorsvonattal.

A rendező-bizottság.

Felhívás.

A II. Mezőgazdasági Országos Kiállítás II-dik főcsoportjában a „Gyűjteményes kiállítások” bejelentési határideje június hó 1-én lejár.

Midőn e körülményre a t. gazdaközönség figyelmét e helyen is felhívjuk, kérjük a „Földmívelés és növényi termények kiállítása” keretéhez tartozó összes bejelentéseket mielőbb Szilassy Zoltán csoportbiztos urhoz (Köztelek) juttatni.

A kiállítási iroda
Budapest, Köztelek.

Felhívás az OMGE. t. tagjaihoz!

Egyesületünk tagjai a folyó évi tagdíjat és alapítványi kamatokat, daczára, hogy azok mindenkor márcziusban esedékesek, nem küldötték be; s ezáltal sok munkát és költséget okoznak az egyesületnek; felkérjük tagjainkat, hogy ugy folyó tartozásaikat, mint hátralékaikat (amelyről az évkönyv tagnévsora nyújt tájékoztatást) mielőbb beküldeni sziveskedjenek.

Igazgató.

Társadalmi mozgalmak.

Mikor a buza kalásza érésnek indul, a városi élet zsidaja szünni kezd és közéletünk mozgalmassága is alább hanyatlal. Az országgyűlés feloszlik s a képviselők hazamennek, pihennek a bíróságok, fürdőznek, akik tehetik s a gazda figyelme is elfordul a mások ügyétől, mert az anyaföld hívó szózatára meg kell jelennie a verejtékes fizikai munkának a színterén, ahol aratnak, gyűjtenek és csépelnek, hogy az emberiségnek a következő évre a betevő falat biztosítva legyen. Ennek az esztendőnek a nyara nem a pihenésé lesz.

A társadalmi mozgalmak egész sorozata van tervezetben a nyár folyamán, melyek a gazdaközönségnek figyelmét, részvételét és a szellemi munka áldozatát követelik. Holnap, e hó 27-én nyílik meg a Magyar Gazdaszövetség által rendezett uzsora-anket s eltart legalább két napig. Ezzel a Magyar Gazdaszövetség a tervszerűen és logikailag összefüggő értekezletek sorozatát csak bevezeti, mert az uzsorakerésnek letárgyalása után következik a szövetségi gabonarakárak szervezésének kérdése és következik aztán a vidéken megindítandó szervezkedési mozgalom, amelynek az a célja, hogy a kisgazdákat is a gazdasági szövetségek intézményeinek védsánczai közé terelje.

Megvan ebben a tervben a vezető-eszme és a logikus gondolatmenet. Az uzsora-anket kijelöli a módokat arra, hogyan előzze meg, vagy hogyan torolja meg a törvény azokat a kizsákmányoló és nagy viszterhes ügyleteket, amelyek

A JENNER-PASTEUR-FÉLE OLTÓANYAGOT SZÁLLITJA:

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

Az anyagok a legjobb tudományos módszer szerint készülnek PERTIK PROFESSOR felügyelete alatt.

VÉDŐOLTÁSOK

LÉPFENE ELLEN.

Az anyag hónapokig eltartható.
BIZTOS VÉDELME NYUJT.

Lovak, birkák, és szarvasmarháknak.

Egy birka oltása 12 fillér.
Egy ló vagy szarvasmarha oltása 24 fillér.

SERTÉSEK OLTÁSA

ORBÁNCZ ELLEN

RAPID-SZÉRUM:

az orbánczos fertőzésnek kitett sertéseket 1-2 óra alatt biztosan megmenti a veszélytől.

Egy sertés szérumos tartós ojtása --- 30 fillér.
A rendes Pasteur-féle ojtóanyag sertésenként 12 fillér.

révén lelkiismeretlen uzsorások a tudatlan és legtöbbször szorultságban levő földmivelő népet irgalmatlanul kizsákmányolják.

Miután e kizsákmányolási ügyletek alapja legfőbbként a lábön álló buza szokott lenni, melyre a kiscgazda előleget kap s az előleg megnyerése kedvéért terményét olcsó áron eladja: ha a törvény megtorló intézkedéseivel megakadályozni akarja azt, hogy a buza ily káros következményü hitelek alapja lehessen, gondolkodnunk kell arról, hogy a termény szolid, olcsó és veszedelem nélkül igénybevehető hitelnek alapja lehessen. S ezt a célzt szolgálja a gabonarakár-szövetkezet intézménye, mely a beraktározott gabonára nemcsak előleget nyújt, de még a kedvező piaci konjunkturák kiaknázását is lehetővé teszi. Ugyancsak az uzsorakényszer ellen való mentesítés céljából továbbmenőleg is szükség van arra, hogy a földmivelőknek hitelviszonyait minden irányban javítsuk és fejlesszük, nehogy uzsorásokra legyenek kénytelen szorulni. De másfelől a tájékozatlan kismemberbe azt a magasabb fokú intelligenciát is be kell vezetni, amelynél fogva saját érdekeit minden körülmények között felismerni és azokat szükség szerint megvédelmezni képes legyen. E célznak nagy szolgálatára válhatnak a gazdaszövetség által tervezett *földmivelő-szövetségek*, amelyek a falvak kiscgazdáiból szerveztetvén, egyfelől a helyi érdekek kielégítésén munkálkodó gazdakörök hivatását is gyakorolják, másfelől pedig a kismemberek számára, a szövetségek e szerves kapcsolatba foglalásával sulyos érdekképviseleti szervezetet is teremteni lehet.

Mig a Magyar Gazdaszövetség ily szép és gyakorlati ideák megvalósításán fáradozik, addig a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége karöltve a vidék gazdasági egyesületeivel, a *kivándorlási kongresszusok* egész sorozatát nyitja meg e hó 31-ikén.

A kivándorlás fokozatosan aggasztó jelensége méltán sejtjenünk engedi, hogy a mind nagyobb arányt öltő népvándorlási mozgalmak háta mögött sulyos gazdasági és szociális bajok rejlenek. E bajok kinyomozása s az orvoslásukra alkalmas gyógyszerek megvitatása céljából tartják meg a gazdasági és egyéb kulturtestületek karöltve a kivándorlási kongresszusokat az ország négy részében: a Felvidéken, a Dunán túl, a Délvidéken és a Székelyföldön. Legtávolabbról sem az a cél vezeti ezeket a kongresszusokat, hogy a gazdaközönség a kivándorlás megakadályozása érdekében állást foglaljon, mint ezt talán érdeke megkövetelné. Bizonyos, hogy a kivándorlás ügyének törvényes rendezésére szükség van, de ez ne azért történjék, hogy a kivándorlást mesterségesen megakaszszuk, hanem történjék oly célból, hogy azokat, kik a magyar hazát komoly vagy vélt okokból elhagyni kénytelenek, azoknak erkölcsi és anyagi érdekeit az állam úgy az utazás alatt, mint az idegen földön hathatós vé-

delemben részesítse és igyekezzék őket megtartani a magyar állam erkölcsi kötelekében. Ezt megteszi Olaszország, Svájc és Németország, ahol pedig a kivándorlás relative nem érezteti annyira sulyos következményeit egész vidékek kiürülésében, mint pl. a mi Felvidékünkön. A kivándorlók törvényes védelme tehát ép olyan állami kötelesség, mint amily kötelessége az államnak az, hogy másfelől a hozzánk beözönlő idegen elemeket megrostálja és ne engedjen olyan bevándorlókat saját polgárainak nyakába zudulni, akik, tapasztalat szerint, egész országrészek falusi népének erkölcsi és anyagi pusztulását idézik elő. Feladata lesz a kongresszusoknak az is, hogy a bevándorlási ügynek törvényes szabályozását követeljük s ennek módjait javaslatba hozzák.

Azonban a ki- és bevándorlási mozgalmakat szabályozó legtekélyesebb törvénytechnikában sem tesz eleget a magyar állam kötelességeinek. Továbbá minő kötelességeket ró rája az a feladat, hogy a magyart a magyar állam kötelekében megtartani, megőrizni, megélhetésének elemi feltételét biztosítani és minden olyan káros hatások alól mentesíteni igyekezzék, amelyek végeredményükben a kényszerkivándorlást idézhetik elő. Evégből a kongresszusok kutatni fogják azokat a gazdasági és szociális bajokat, amelyek kormányzatok, törvényhozások és társadalmi beavatkozások révén gyógyíthatók. Tanakodni fog oly intézkedések és intézmények létesítése felől, amelyek alkalmasak lehetnek arra, hogy a földmivelő nép helyzetét türethetőbbé, életrendi feltételeit egészségesebbé tegyék, szóval röviden keresni fogják a kongresszusok a kivándorlásra kényszerített népelem konzerválásának módját.

Ebben a nagy és hazafias feladatban minden magyar embernek részt kell vennie és részt kell vennie különösen az intelligens gazdaközönségnek. Hiszen az intelligens gazda tudja legjobban mi fáj a kiscgazdának, mi fáj a munkásnak és miképen lehetne segíteni rajtuk. A gazda illetékes legelső sorban a gyakorlati élet oktató példáit feltárni és megértetni a felsőbb körökkel pusztuló népünk helyzetét. Reméljük is, hogy az intelligens magyar gazdaközönség a maga nagy erkölcsi sulyával, gazdag tapasztalataival, erős gyakorlati érzékével, tanácsaival és javaslataival, méltó részt fog követelni ezekből a nagy társadalmi mozgalmakból. S ha ez a reményünk beteljesül, akkor a kivándorlási kongresszusok rendezésébe fektetett nagy munkaáldozat nem vész kárba, hanem jobb jövőnek egyengeti ki utait.

Most pedig felhívjuk a gazdaközönséget, hogy a május hó 31-én megkezdődő felvidéki kongresszuson tömegesen jelenjenek meg s a meginduló nagy, hazafias munkából részét kivegye.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Kovácsy Béla.

Mit kell tennünk angol sertéseink jobb értékesítése érdekében.

IV.

Hazai zsirsertéseink forgalma kétségen kívül korlátolt. Egyedüli piacunk Ausztria s nem is igen van kilátásunk arra, hogy Ausztria határain túl is állandóan nagyobb számú sertést helyezhetnünk el. Amerika is zsirban nagyobb konkurensünk az európai piacokon, mint sertésibusban, de meg a világ vajtermelése is romhamosan fokozódik s így nem valami vérmes kilátásunk lehet arra, hogy zsirsertéseink kelendősége a jövőben fokozódjon. A magyar Alföldön pedig tenyésztünk ma is — amikor a sertésvész által okozott veszteségeket még nem is hevertük egészen ki — annyi mangalicza sertést, amennyi Magyarország és Ausztria zsirszükségletét fedezi, semmi ok sincs tehát arra, hogy az ország határrészein is a mangalicza sertés tenyésztését forszírozzuk. Sokkalta célravezetőbbnek mutatkozik — miként eddigi közleményeimben is kimutattam — a határszéleken hussertéseket tartani, amennyiben ezeknek, ha nem is kielégítő ma még kelendőségük, a jövőben azonban okvetlenül kell, hogy keresettségük fokozódjon.

Miért nem kielégítő ma még a hussertések kelendősége? E kérdésre a felelet nem egyszerű s ha kutatunk több okot is fogunk találni.

Első sorban is a mi mészárosaink, illetve henteseink nem ösmerik ma még az angol sertéseket, nem tudják, hogy azok husa mennyivel izletesebb a zsirsertések husánál, nem tudják, hogy az angol sertés vágósulya jobb, mint a zsirsertésé s hogy a zsirsertés husa legalább 10%-al többet veszít a lábóban, mint a hussertésé. Ezért nem fizetik meg belföldön az angol sertés árát. Pedig, ha mindezeket átesve, a hentes meggyőződne arról, hogy az angol sertés husa azonnali fogyasztásra sokkalta jobb, mint a mi zsirsertésünk husa, a sertés-husfogyasztás a belföldön is jelentékenyen emelkedne. Gondoljuk csak meg, hogy mikor valami kövér sertéspecsenyét tesz elébünk a háziasszony, milyen félve nyulunk ahhoz s inkább eltöljük magunktól a tálat, semhogy közelebb huznók. S milyen étvágygyal fogyasztjuk a nem zsiros sertéskarmanádlit; mennyi ideig eltart egy vén mangalicza sertés sonkája a háznál s milyen hamar elfogy egy fiatal berkshire-i s mennyi ilyen sonkát hozunk be Prágából s egyébünnet, mért nem vagyunk elég élelmesek, hogy ez iránybani szükségletünket idehaza produkáljuk. Nem szenved kétséget, hogy a sertés-husfogyasztás idehaza is karöltve fog fokozódni az angol sertések terjedésével, mihelyt egyszer az ilyen hus kitünő volta köztudomásává válik.

A mi henteseink tehát nem tudják ma még megbecsülni az angol sertések által nyújtott előnyöket, az ausztriai hentések pedig nem tudják, hogy nálunk ma már hussertések is kaphatók. Hányszor kapok én kérdezősködő leveleket prágai, osztrai s más ausztriai városokban lakó hentesektől, amelyekben czimeket kérnek tőlem; hány angol tenyészsertés eladását közvetítettem én már szivességéből. De sőt kassai hentések és állatkereskedők is akárhányszor kértek, hogy állítsak össze részükre egy waggon fekete vagy fehér angol sertést Ausztriába leendő szállítás céljából. Honnan vegyek én elő egy waggonra való mészárszéki árut, mikor tenyészsertést is annyit keresnek nálam, amennyit összes ismerőseim sem tenyésztenek. S tényleg úgy van a dolog, hogy nagyon sokan tenyésztenek ma már angol sertéseket az országban, mégis kevés olyan hely van, ahol egy waggon hentesárut lehetne egyszerre elküldeni, annyi-

val is kevésbé, mert a java mindig tenyészanyagul kél el.

Mi volna tehát a teendő e sertések kelen-dőségének biztosítása czéljából?

Elsősorban is gazdák és hentesek közbe-jöttével nyilvános próbavágatásokat s próba-sütést kellene eszközölni, amikor is minden kételyt kizárólag el kellene dönteni, hogy minő a vágósúly a mangalicza, a berkshirei, a york-shirei sertésnél, a berkshirei-mangalicza, a yorkshirei-mangalicza keresztezéseknél. Meg-állapítandó volna ugyanekkor, hogy melyiknél minő arányban van a hus és a zsír s hogy melyik hus mennyi veszteséget szenved kisütés közben s a minőség, illetve izletesség mérve is meg-határozandó volna. Természetes, hogy az ilyen módon elbírálandó sertések bizonyos egyöntetű takarmányozásban volnának részesítendők s így e kísérlet arra is felhasználandó volna, hogy melyik sertés hogyan, miként értékesíti a takar-mányokat. Szóval ez egy nagyobb szabású s igen érdekes kísérlet volna, amelyet éppen ezért magánosok nem végezhetnének s amelyet vegyes szakértők felügyelete alatt vagy a föld-mivelésügyi kormánynak, vagy az OMGE.-nek kellene végeztetnie. Az eredmények a legsze-lesebb körben volnának publikálendók, hogy azokról ne csak a gazda, de a fogyasztókön-ség is tudomást szerezhesse. Szó sincs róla, e kísérlet kiadásokkal volnának egybekötve, de mérhetlen haszon származna belőle az ország sertésenyésztésének jövedelmezőségére.

Amennyiben e kísérletek az angol sertések s az attól származó keresztezések javára dön-nének el, mint ahogy ugy is fognának eldőlni, e sertések kelendőségének nagy lendület adat-nék; annak dacára a munka ezzel nem volna befejezve, az eladás lehetőségét más uton-módon is meg kellene könnyíteni. Miként fentebb említettem, a vevő nem tud rátalálni az eladóra. Közlebb kellene tehát a vevőt s az eladót egymással hoznunk olyan módon, hogy a köz-pontban, mondjuk az OMGE.-ben vagy a mező-gazdák fogyasztási szövetkezetében, feladatává léteznék egy közegnek ugy az eladók, mint a vevők nyilvántartása. Csekély évi díj vagy bizo-nyos csekélyebb százalék ellenében minden angol sertést tenyésztő gazda az említett közeghez bejelenteni eladó husseréseinek számát, korát s hizási fokát, aki most már ösmervén az el-helyezési forrásokat, az eladást közvetítené s e czélból közelfekvő tenyészetek eladó anyagait esetleg egyesítené, hogy ily módon nagyobb tömeg sertést lehessen egyszerre eladni. Sőt odáig is el lehetne menni, hogy a közvetítő egy vidéken lakó husseréstenyésztőinek közös megállapodás alapján, a malacoztatás körül-belüli idejét is előírhatná, hogy ily módon annál bizonyosabban lehessen nagyobb mennyiségű egyforma sertéssel a piacon megjelenni. Szó-val eladási, értékesítési szövetkezetet kellene létesíteni, a minő nálunk az állatok értékesi-tési terén még nem igen van, de amelyeknek hasznosságáról annál inkább meg vannak győ-ződve Németországban, ahol az állatértékesítés minden ágában számos ilyen szövetkezet mű-ködik szép sikerrel.

Végül a szalámi- és kolbásziparnak kellene valamiként a hóna alá nyulni, hogy a zsírser-tések azonnali fogyasztásra kevésbé alkalmas hu-sából mennél többet legyen képes felhasználni, amely erre a czélra kiválóan alkalmas. A ma-gyar szalámi kitűnő hirnévnek örvend a kül-földön is, nem romlékony, tehát nagy távolsá-gokra is elbirja a szállítást, lehetlenség tehát, hogy tarifa avagy más kedvezményekkel kivite-lét lényegesen ne lehetne fokozni, miáltal na-gyobb teret engednünk át a vámbelföldön a husserések fogyasztására. Hogy melyek volná-nak azon kedvezmények, melyek segítségével szalámikivitelünknek lendületet lehetne adni, azt csak maguk a szalámigyárosok tudnák meg-mondani.

Nekem az a meggyőződés, hogy ezens eset-leg más hasonlóan egyszerű eszközökkel kellene

az angol sertések kelendőségének az első len-dületet megadni, nem pedig nagy tökélet igénylő kiviteli szövetkezetekkel, amelynek létesítéséhez három igen fontos eszközre volna szükség. Elő-ször is sok pénz, mivel mi magyarok — saj-nos — nem rendelkezünk, másodsor szükség volna arra, hogy Londonban a sertéshus ára, a szállítási költségekkel állandóan magasabb legyen mint nálunk, amely körülmény — tud-tommal — szintén nem mindenkor található fel, harmadszor pedig szükség volna oly nagy-számú hussertésre, hogy a nagyban való elszállít-ás — mert a kicsinybeni üzlet semmiesetre sem fizethető ki magát — fennakadást soha se szenvedjen, a mihez — tekintetben véve a belföldi fogyasztást is — legalább 60—80 ezer angol koczára volna szükség, holott becslésem szerint ma nem igen lehet az országban 2000 ilyen koczával több, de talán annyi sincs.

Nézetem szerint a fentebb vázolt egyszerű módokkal is el lehet helyezni a vámbelföldön azon hussertés mennyiségét, amelyet az ország 6—8 év leforgásán belül termelni képes. Ez idő alatt megéri az eszme, minden oldalról tanulmányozható a kérdés, de talán a viszo-nyok is változnak, akkor majd létesíthetünk nagy kiviteli vágóhidat, a mikorra legalább egy hozzávaló kellékünk mindenestre még lesz: elegendő számú kocza.

Kovácsy Béla.

TAKARMÁNYOZÁS.

Rovatvezető: Cselkó István.

Zsombolyai kazalt azonnal vagy csak később földeljük-e le?

G. Zs. ur a következő kérdést intézte szerkesztőségünkhöz:

A zsombolyai kazal készítésénél az-e helyesebb eljárás, mikor a kazalt elkészítése után azonnal 50 cm. földréteggel nyomatjuk le? vagy az, mikor a kazal elkészítése után bevárjuk, míg az 40—50 C. fokra felmelege-dik és ekkor 30 cm. földréteggel befedjük és 30—48 óra múlva véglegesen 50 cm. földré-teggel leszorítjuk.

Hogy e kérdésre világos feleletet adhas-sunk, előre kell boesájtanunk, hogy a szabad természetben mindenütt előforduló baktériumok a növények felületéhez is tapadnak, s azokkal együtt a kazalba jutva, csakhamar megkezdik romboló működésüket. E baktériumokat zsom-bolyázási szempontból két csoportba oszthat-juk, u. m. savbaktériumokra s oxydáló bakté-riumokra.

A savbaktériumok ismét többfélék, de ameddig a kazal hőmérséklete 40° C. körül van, ugyszólván csak a tejsavbaktériumok mű-ködnek, míg a kihülő kazalban a vajsav, eczetsav stb. baktériumok is szaporodnak. A sav-képződés azonban csak bizonyos mértékig ter-jedhet, mert a felszaporodó savak bénítólag hatnak a savbaktériumokra, s így ezek részé-ről aránylag csekély veszteség éri a zsombolyai kazalt. A savbaktériumok termékei közül csak a tejsav kívánatos, míg a vajsav, eczetsav stb. nagyon rontja a takarmány ízét és szagát. Ha mi tehát a zsombolyázott takarmányt jobb ízűvé akarjuk tenni, akkor ugy kell a savbak-tériumok működését szabályoznunk, hogy lehe-tőleg csak tejsav képződjék, ezt pedig azzal érjük el, ha a kazalban huzamosabb ideig 40—50° C.-nyi hőmérsékletet tartunk fenn, mert akkor annyi tejsav keletkezik, hogyha a kazal később kihül, a vajsav, eczetsav stb. baktéri-umok már alig képesek működni. Ebből a szem-pontból tehát nagyon helyes az, ha a zsom-bolyai kazalt nem földeljük le azonnal, hanem ha bevárjuk, míg 40—50 fok C-ra fölmelege-dett s azután 30 cm. földréteg felhányása után ismét várunk 30—48 órát s csak azután szorit-juk le véglegesen.

Egészen másként vagyunk az oxydáló baktériumokkal, mert azoknak a működése az oxygén jelenlétéhez lévén kötve, szaporodásuk annál élénkebb, minél több levegő marad a takarmány között. Ez az oka annak, hogy a zsombolyai kazal annál jobban melegszik föl, minél lazábban rakjuk s minél később szorit-juk le. Az oxydáló baktériumok a szénhydráto-kat (a cukrot, keményítőt stb.) támadják meg s szénsavvá s vízzé változtatják át, vagyis táp-lálkozási szempontból teljesen megsemmisítik azokat. Ezért az oxydáló baktériumok sokkal nagyobb kárt okoznak a gazdának, mint a savbaktériumok, mert míg utóbbiak működése korlátolt s míg a savbaktériumok termékei némi tápértékkel bírnak, addig az oxydáló bak-tériumok működése korlátlan, mert elegendő oxygén jelenléte mellett az összes szénhydrá-tokat szétbonthatják s működési termékeik nem is bírnak tápértékkel. Ebből tehát az követke-zik, hogy minél korábban szoritjuk le a zsom-bolyai kazalt, annál kevesebb szénhydrát megy veszendőbe és takarékosági szempontból az a helyes, ha az elkészült kazalt azonnal leszorít-juk, vagyis ha rögtön ráhányjuk az 50 cmnyi földréteget vagy esetleg többet is.

Eszerint a fölvetett kérdés mind a két részlete jogosult, vagyis igaza lehet annak, aki nem szoritja le a zsombolyai kazalt mindjárt, de igaza lehet annak is, aki mindjárt leszor-itja, azonban előbbinek csak akkor van igaza, ha a takarmány izére nagyobb súlyt fektet, mint a zsombolyázással járó tápanyagvesztésé-gekre, utóbbinak pedig csak akkor, ha nem annyira a takarmány ízét, mint inkább azt nézi, hogy kevesebb tápanyagot veszítsen. Németországban, ugy tetszik, inkább utóbbira fektetnek súlyt s ezért nem igen terjed ott a föld színe fölötti besavanyítás az ugynevezett édes ensilage, melyet csak azért neveznek édesnek, mert a tejsavat nem lehet ugy ki-érezni, mint a veremben besavanyított ugyne-vezett savanyu ensilage vaj és eczetsavat; nálunk azonban inkább a föld fölötti besava-nyítást, a zsombolyázást kapták fel, mely azon-ban rendszerint nagyobb anyagvesztésekkel jár mint a másik. Mert az édes ensilage hivei-nek azt az állítását, hogy a kazal gyors föl-melegedése sok baktériumnak a halálát okozza s így mérsékli az erjedést, mesebeszédnek tart-juk, pedig főleg azért, mert a lazán hagyott zsombolyai kazal annyira képes fölmelegedni, hogy a takarmány megszenesedik benne, sőt esetleg ki is gyulad, ami pedig csak a zsom-bolyázott takarmány legnagyobb ellenségei, az oxydáló baktériumok működése folytán válik lehetségessé, minél fogva azt kell következtet-nünk, hogy ezek a baktériumok oda se hede-ritenek az 50 fok C.-nyi hőnek, mert nekik talán a forrpont sem árt. A kazal fölmelege-dése tehát legfeljebb a savbaktériumokra veszé-lyes, de ezek hasonlíthatlanul kisebb ellensé-geink, mint az oxydáló baktériumok.

Az azonban a zsombolyázás mint a két eset-ben, vagyis akár mindjárt, akár később szorit-juk le a kazalt, hihetetlen táplálóanyagveszté-sekkel jár, mert rendszerint igen meg lehe-tünk elégedve, ha a kazalba rakott tápláló-anyagok kétharmadrészét tudjuk megmenteni s e veszteségek az összes takarmányalkat-részekre terjednek ki, de legszembetűnőbbek a fehérjén s a szénhydrátokon. Ugyanis a fehérje majdnem teljesen megsemmisül a zsombolyá-zás folytán, amennyiben részint emészthetlen baktérium (főleg nuclein-né) részint amidanya-gokká s amidosavakká változik át. A vegysz-er ugyan rendszerint annyi százalék nyers fehér-jét talál a zsombolyázott takarmányban, mint amennyi eredetileg volt benne, de ennek alig 1/7-része igazi em. fehérje, amihez még azt számítva, hogy a zsombolyázás a takarmány szárazanyagtartalmát legalább 1/3-al apasztja meg, nem sokat tévedünk, midőn azt állítjuk, hogy aki pl. 100 kg. emészthető fehérjét rak a zsombolyai kazalba, talán 10 kg.-ot kap belőle vissza.

Itt megragadjuk az alkalmat annak a kijelentésére, hogy a fehérjére vonatkozólag nagyon tulzottak azok az adatok, melyeket a takarmányok átlagos összetételét kimutató táblázatokban a besavanyított takarmányoknál találunk, mert ezen adatok nem élő állatokkal, hanem mesterséges emésztési kísérletekkel állapították meg. Tulzottságuk pedig kitűnik abból, hogy 2—3% között változónak mondják a besavanyított takarmányok fehérjetartalmát, holott tényleg csak néhány tized százalék emészthető fehérje van bennük. Így pl. Lehmann csak 0.17% emészthető fehérjét talált a besavanyított leveles cukorrépafejekben, holott az említett táblázatok 2% emészthető fehérjét vesznek fel a répafelekben átlagnak; Tangel a zombolyázott sásos és békarokkás szénában*) 0.77% emészthető N. tartalmu anyagot mutatott ki, holott ugyanaz a széna közönségesen szárítva 5.23% emészthető N. tartalmu anyagot foglalt magában. Németországban az is megtörtént, hogy egyáltalán nem találtak emészthető fehérjét a besavanyított takarmányban, minélfogva bizvást azt mondhatjuk, hogy a besavanyítás és a zombolyázás ugyszólván megsemmisítje a takarmányfehérjének, s hogy nagy kárt okozunk magunknak, midőn fehérjében gazdagabb zöldtakarmányt savanyítunk be akkor, ha szárítás által is konzerválhatjuk azt.

Látszólag csekélyebbek, de teljesen mégis legnagyobbak azon veszteségek, melyek a zombolyázott takarmány szénhidrátjaiban következnek be, s melyeket tulnyomóan a szénhidrátok oxydálása (elégése) folytán, s kisebb mértékben azoknak savakká való átváltozása által szenvedünk. Ezen veszteségek nagysága azonban nagyon függ attól, hogy mennyi levegő marad a takarmányban, s ezért sokkal jobban ingadozik mint a fehérjebeli veszteség, mert míg a fehérjénél mindig el lehetünk arra készülvé, hogy alig marad belőle valami, a minék az állatok hasznát veszik, addig a szénhidrátok $\frac{2}{3}$ -része vagy esetleg még több menthető meg, ámbár sok esetben a szénhidrátok fele vagy több is elvész. A szénhidrátbeli veszteség azonban a legkedvezőbb esetben is nagyobb mint a fehérjebeli veszteség, mert pl. a csalámadéban 6—7-szer annyi a szénhidrát mint a fehérje, s így ha a szénhidrátoknak csak $\frac{1}{3}$ -része, a fehérjének pedig $\frac{9}{10}$ -része pusztul el, a szénhidrátokban nagyobb az abszolút veszteség mint a fehérjében.

Csekély mérvű veszteségek a takarmányzsrban s a nyersrostban is mutatkoznak. Ugyanis a zsirnak egy része zsirsavvá s gliceriné bomlik szét, mely utóbbi oxydálódik (elég), míg a zsirsav a takarmányban marad. A vegyészek persze nagyobb zsirtartalmat szoktak a zombolyázott takarmányban kimutatni, mint a mennyi eredetileg volt benne, de ez csak attól van, mert átherrel vonván ki a zsirt, az átherben oldódó tej- s vajsavat is kivonják vele. A nyersrost pedig annyiban szenved a zombolyázásnál veszteséget, hogy egy része mocsarléggé s szénsavvá változik át, melyek elillannak. Végül az ásványi tápanyagokban csak akkor állhat be némi veszteség, ha nedvek szívárognak el a takarmányból.

A szálastakarmány zombolyázása s besavanyítása tehát távolról sem oly jó konzerválási eljárás mint a minőnek sokan hiszik, de bizonyos esetekben így is sokra becsüljük azt, nevezetesen akkor, ha a szálastakarmányt nem vagyunk képesek úgy szárítani, hogy használható szénát nyerjünk belőle. Ellenben ha jó szénát készíthetünk a zöldtakarmányból, akkor nincs ezelja a zombolyázásnak, kivéven a csalámadét, mely azért érdemi meg a zombolyázást leginkább, mert szénává szárítva nem igen eszik az állatok, arról pedig nem szívesen mondunk le, hogy télen ne etessük ezt a legbővebben termő szálastakarmányunkat. A csalámadét továbbá csekély fehérjetartalma

*) L. a „Köztelek” 23. számát.

is jobban minősíti a zombolyázásra mint a többi zöldtakarmányokat.

Végül pedig nagyon ajánljuk annak, a ki nem hívén nekünk, a jövőben is szándékozik pillangós virágú zöldtakarmányt zombolyázni, hogy ne sajnálja a fáradságot, s mázsálja meg azt a takarmányt, melyet kazalba rak, s később azt is, a mi abból etetésre marad, s ha még ez sem győzné meg, akkor kérje meg az állat-életani kísérleti állomást arra, hogy zombolyázott takarmányának emésztőségét állapítsa meg. *Cselkó István.*

GAZDASÁGI NÖVÉNYTAN.

Rovatvezető: Mezey Gyula.

A cukros bordói lé és a méhek.

Bizonyítván megkezdődött már több helyen a szőlő permetezése s javában fog folyni, mihelyt a hűvös esős időt derültebb napok váltják fel. A gyümölcsfákat is rendszeresen ebben az időszakban permetezik, közvetlen a virágzás után, hogy a piczi gyümölcsöt a rá-permetezett lé megóvja a gombabetegségektől.

Ugy a szőlő, mint a gyümölcsfák permetezésére sok mindenféle anyagot használnak manapság, de a sok között legezészerűbb a *bordói lé*, azaz a rézgálicból és égetett mészből készített oldat.

Hogy a bordói lé tapadóképességét fokozzák, már több év óta szokásban van a bordói léhez tiszta cukrot vagy pedig melászt keverni. Így lesz a bordói léből *cukros bordói lé*. Az egyik szakiró minden hektoliter bordói lére 200—300 gramm tiszta cukrot javasol venni, a másik többet; a melászból 1—2 kg.-ot ajánlanak rendszeresen hektoliterenként. Ilyenformán a gyakorlatban is hol több, hol meg kevesebb cukrot adnak a bordói léhez.

Ismeretes, hogy többféle, a cukros bordói lé elkészítésére szolgáló kész keverék is van forgalomban. Ezek között hazánkban kedveltebb az *Aschenbrandt-féle bordói por*.

Nem valami nagyon régen Németországban s innen azután mindenfelé nagyon megijedtek a méhészek. Németországból ugyanis az a hír kelt szárnyra, hogy a cukros bordói lé használata nagy veszedelem a méheknek.

Ugyanis egyik porosz községben a méhészek gyűlést tartottak, amelyen több megbízható, buzgó méhész azt állította, hogy méheik, amint eső után a cukros bordói lével (mit annakelőtte nem használtak) bepermetezett gyümölcsfák lombzatán tanyáztak, hazajövet ezrivel hullottak le a méhesek előtt.

A baj tehát hitük szerint onnét eredt, hogy a bordói léhez kevert cukor odacsalogatta a méheket a lombzatra, s az eső után feloldott lé megmérgezte szegényeket.

A *proskau* porosz király gyümölcsészeti intézet, mert egyéb vidékről is szavahihető méhészek hasonló káros tapasztalatokat emlegettek, 1900. nyarán s a múlt év tavaszán kísérleteket tett, hogy ebben a dologban kiderítse a valóságot.*)

A nevezett intézet a következő kérdéseket vetette fel kísérleteinek megindításánál:

1. Vajjon a cukros bordói lével bepermetezett fákat járják-e a méhek?

2. Ha a méhek tényleg felszedik a cukros bordói levet, vajjon elpusztulnak-e rézmérgezésben?

3. Vajjon a méhészet érdekében kívánatos-e, hogy a növénybetegségek ellen védekező gazdák elhagyják a cukrot a bordói keverékből?

Az 1900-ik évi kísérleteknél kiválasztottak egy rajt, azt a kísérleti téren magányosan helyezték el, s körülötte 15—16 méternyi távolságban fiatal almáfákat permeteztek be

*) Lásd a „Zeitschrift für Pflanzenkrankheiten” múlt évi 4. és 5. füzetében a „Gezuckerte Bordeauxbrühe und die Bienenzucht” című cikket.

cukros bordói lével. A bordói léhez különféle mennyiségű cukrot és melászt kevertek, így hektoliterenként 300, 600 gr.-ot, $1\frac{1}{2}$ és 2 kg.-ot. A kiválasztott almáfákat június, augusztus és szeptember hónapokban permetezték be.

Mivel ennél a kísérleteknél semmi bajuk sem lett a méheknek, a következő évi, a múlt év tavaszán lett kísérleteknél már az intézet egész méhese kísérletül szolgált, amely körül 5—50 méter távolságban különféle alakfák permeteztetek be a különböző édességű cukros bordói levekkel.

E kísérletekből kiderült, hogy a méhek a bepermetezett fákat, sem a hordási időszak előtt, sem ez időszak után nem keresték fel, akkor sem, ha esők nedvesítették meg a lombzapot; pedig a méhészek azt állították, hogy esők után jártak a méhek a cukros bordói lével bepermetezett fákat.

Azt sem lehetett tapasztalni, hogy a permetezést követő napokban vagy hetekben a méhek a szokottnál nagyobb mértékben hullottak volna el.

A mint a permetezési kísérletek, úgy a cukros bordói lével végzett etetési kísérletek is a cukros bordói lé javára dőltek el. Ugyanis 0.3, 0.6, 1.2 és 2% cukrot tartalmazó bordói levet rácsepegtették a méhkasok röplukai előtti deszkácskákra. Az ilyen cseppekhez sohasem nyultak a méhek, sőt amint a cseppek közelébe értek, ijedve fordultak el azoktól, holott ugyanakkor a deszkácskákra csepegtetett sűrű cukrosvizet mohón nyalogatták.

Ugyanesek nem nyultak a méhek a méhes közelében elhelyezett olyan tálakhoz, vagy üveglapokhoz és egyéb tárgyakhoz, amelyekben, illetve amelyekben cukros bordói levet tettek ki nekik. Nem bántották soha a méhek a cukros bordói lébe mártott s később vízzel többször megfecskengett itatópapír-szalagokat sem.

A proskau kísérletek tehát azt bizonyítják, hogy a németországi méhészek közötti riadalomnak nem volt komoly alapja. Így hát szőlősgazdáink, még ha egyuttal méhészek volnának is (akárhány van ilyen közöttük), ha a cukros bordói lé gombaölő hatásában biznak a legjobban, bátran, nyugodtan használhatják azt ezentul is, nem kell a bordói levet cukor nélkül készíteniök, vagy mással felcserélniök. Különben egy kis megfigyeléssel maguk is meggyőződhetnek arról, vajjon a proskau kísérletek csakugyan az igazságot derítették-e ki?

Mezey Gyula.

GAZDASÁGI ROVARTAN.

Rovatvezető: Jablonowski József.

A timárcser mint hernyópusztító szer.

Azt hiszem, hogy kevés gazda vagy kertész van, aki ne tapasztalta volna azt, hogy tavasszal szép termést ígérő egresbokrait egy-néhány nap alatt ne tették volna tönkre a hernyók.

Tudnivaló dolog az, hogy a szurós egresbokroknál a hernyót leszedni rendkívül bajos. De hasztalan szedjük is le, mert az *ugysem az egresbokron terem, hanem úgy jön elé, akár csak a sáskahad*. Én magam is többször így jártam, habár sok mindent elkövettem, hogy egresbokraimat ezen falánk férgektől megmentsem, de hasztalan volt. Hintettem hamuval, fecskendeztem kékkő oldattal, nem használt semmit sem. A véletlen vezetett arra, hogy miként lehet ezen falánk férgétől az egresbokrokat megmenteni. Rendszeresen ugyanis cserfaport, illetve timárcsért, a kert trágyázására használtam, mivel kertemnek egyrésze rendkívül kötött volt és így ezzel akartam porhanyóbbá tenni, minthogy olcsón, illetve ingyen kaptam, csak el kellett hozatni. Télen hordattam a kertbe. Azon darab föld, amelyet

meg akartam hordatni, az egresbokrok mellett volt és széle egresbokrokkal volt beültetve. A mint a timáresert idehordták, néhány egresbokornak alsó ágait befedték vele. A betakart bokorrészek így maradtak tavasszal is, amikor az én egresfáimat újra meglepték a hernyók és egy hét leforgása alatt le is koppasztották a levelét, szépen elzónáztak másfelé. Néhány nap eltelté után az egresbokrok lekoppasztása után elrendeltem, hogy tövük környékét ássák fel és szórják be jó érett portrágyával, hogy az új levélhajtás következtében meg ne erőltessék magukat az egresbokrok. Amint ott a bokrok alját tisztogatják s eltávolítják a timáresert is, felkerülnek az egresbokrok alsó ágai teljesen zölden és gyümölcsesen, habár, mint mondtam, eddig is teljesen el voltak fedve. Ebből is látható volt, hogy a timáreser nem zárja el a növényt a levegőtől. Következő tavasszon az összes egresbokraimat betakargattam timáreserrel és a hernyók pár nap alatt mind elpusztultak. Többet ez a nyomorult, apró, zöld hernyófajzat az én egresbokraimban kárt tenni nem tudott. Ha nem volt elegendő timáreserem, akkor összegyűjtöttem a gazdaságban a fűrészport, azt trágyalével meglocsoltattam, jól összekevertettem és ezzel pótoltam a timáreser hiányát. Az eredmény egy és ugyanaz volt, tehát aki nem tud timáreserhez könnyen jutni, az gyűjtse a fűrészport és azzal mentheti meg a hernyófalástól egresbokrait, míg a rothadt fűrészport komposztnak használhatja.

Dióssy Imre.

A fönnebbi cikkelyre két megjegyzésem van. A szóban lévő hernyók vagy a köszméte-darázs (*Nematus ventricosus*), vagy valamely közeli más fajú levéldarázshoz tartoznak. Lehet, hogy a köszméte-moly (*Abraxas grossulariata*) volt: de lett légyen az akármelyik, egyre sem áll az, amit a t. cikkelyíró ur mond, hogy hernyója „ugysem az egresbokron terem, hanem úgy jön elő, akár csak a zsáka”. A dolog úgy van, hogy a fönnebbiek közül bármely állatról van szó, mindegyik a bokor tövében telelt s onnan kirajzolt és tojását az egresbokor levelére tojta. E tojásból lett azután a sok hernyó. A tojás parányi, a hernyó pedig 1,5–2 cm. hosszú, tehát nem kell csodálkoznunk, ha az ember az elébbit nem igen veszi észre, holott az utóbbi nemesak kártevése, de nagysága (és s-betű alakjába görbült termete) miatt is szembeötlő.

Ezt tudva, megérthetjük, hogy a betakart bokorrészek miért nem volt hernyó. Egyszerűen azért nem, mert a mikor az illető levéldarázs (a házi légnél talán másfélszer nagyobb), vagy lepke (fehér szárnyu, füstszin szürke foltos) rajzolt, csak azokat a részeket fertőzte meg tojásával, amelyek szabadok voltak, holott a letakartakhoz hozzá nem férhettek s ezek bántatlanok maradtak. Ebből világos, hogy a timáreser ebben az alakjában s így alkalmazva nem irtószer, hanem csak védőtakaró volt s így megértjük, hogy miért lehet azt közönséges fűrészporral vagy más hasonló anyaggal (gyalu-forgácsal) pótolni. A hernyó-irtás szempontjából nem szükséges azt trágyalével telíteni vagy önteni, elég a víz is: ellenben, ha trágyázni is akarunk, akkor jó, ha trágyalével telítjük.

Míg a köszmételepke hernyója évenként csak egyszer pusztít, addig a levéldarázsak megismétlik azt néha háromszor is. Ez oknál fogva az utóbbi esetben nem lesz elég az egyszeri takarás, hanem meg kell azt ismételni többször. Ebben az esetben az első takarás tehát akár cserkéregtörmelékkel, akár trágyaleves fűrészporral történjék, a többi, hogy a már fejlődő gyümölcsöt be ne piszkítsuk, csak

vizes fűrészporral. Persze ezek az utóbbi takarások csak ott lesznek megokolva, ahol tetteben is többször szokott jelentkezni a kártevő, máskülönben elég az egyszeri fedés.

A másik megjegyzésem arra vonatkozik, hogy a t. cikkelyíró ur mondja, hogy a hernyók az egreslevelek lekoppasztása után „szépen elzónáztak másfelé”. Dehogyan zónáztak el: a bokor tövéhez húzódtak, hogy földjében, szintje alatt, ha darazsak, vagy 3–4 ujjnyi mélységben, ha lepkehernyók, akkor mélyebben bebábozódnak. Ezt tehát nem csodás eltűnése a rovarnak, mint amilyen nem csodás volt a megjelenésük sem. Már most, ha földbe akarunk húzódni és ha az cserkéreges, kérdés, hogy itt milyen sors vár rájuk? Vajjon a bő cseresav, a sok cseresavval telített föld nincs-e ártalmára a begubózódo hernyónak? Ez nem lehetetlen. Sőt, ha jelenlegi esetben a levéldarázsok voltak a kártevők és többé ezután nem jelentkeztek, akkor valószínű, hogy a cserleves földben elpusztultak s így ez már igazi rovarirtás volna.

Jablonowski J.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

341. kérdés. Tengerit adtam el egy kereskedőnek azon kikötéssel, hogy a szállítás az ügylet megkötésétől számított 4 héten belül történjék. A kikötött idő már április 30-án lejárt s a kereskedő — daczára felszólításomnak — még ma sem intézkedett az áru elszállításáról. Kérem azt tudatni, hogy szabad-e a tengerit tovább eladnom, vagy tartozik-e vevő valamely kárpótlással: szóval mik az ilyen esetre vonatkozó börzeszabályok.

K. K.

342. kérdés. Egy uradalomban 3 éve, hogy alkalmazva vagyok mint gazdasági ispán, most az uraságom egy pár napra elutazott és a magtár kulcsát nem énram, hanem egy idegen és más szakmába vágó egyénre bízta.

En ezáltal sértve vagyok és a szolgálato-mat azonnal félbe akarom szakítani, mivel az uraságom kifogást nem tud adni.

Kérem értesítésüket, jogomban áll-e azonnal elmenni és ilyen esetben milyen követelésem van?

L. J.

343. kérdés. Szomszédom a szőlőben kifogást emelt azon eljárásom ellen, hogy én közvetlen az ő határvonalánál, de a magam területén gledicsia-sövényt (csupán egy sorban) ültettem. Kérdés, hogy szabad-e nekem ily módon gledicsiát ültetni?

Czélom itt csupán az, hogy ez a gledicsia zöld színt adjon a közvetlen mellette húzódo tükés sodronykerítésnek. Ez a tükés sodronykerítés is az én területemen van. Szóval ugy a gledicsia, mint a sodrony ugy van ültetve, hogy a szokásos 50 cm. távolság nincs betartva a határtól, de a szomszéd területtől elvonva semmi nem lesz.

Szomszédom a gledicsia sarjhajtásaitól félti szőlőültetvényét s perrel fenyeget.

Ennek elkerülése végett tisztelettel kérem szaktanácsukat, hogyha ily módon ültetni nem szabad, milyen távolra szabad?

Sz. B.

344. kérdés. Gazdaságomban kovácsot és kerégyártót tartok, az előjáróság a községből most iparigazolványt kér tőlük, szerintem gazdasági kovács- és kerégyártónak, mert azok cselédek, nem szükséges iparigazolvány. Kérem szíves válaszukat, hogy kell-e nekik iparigazolvány és milyen törvény utasítása szerint?

R. L.

345. kérdés. A kezelésem alatti gazdaság több község határában fekszik és az egyik

községben fekvő birtokrész, illetve szántóföld és rét kevesebb 200 holdnál, de összefüggésben van több 100 hold Balatonnal, mely szinte ezen birtokhoz tartozik. A község a vadászat bérbeadása alkalmával, a Balatont nem tekintvén vadászterületnek, hanem csak a 200 holdon alóli szántóföld és rét-területet, a községi birtokkal együtt ezen urasági területen is kiadta a vadászatot bérbe, a község javára számolván el a bérösszeget. Kérdés: a Balaton vadászterületnek tekintetik-e s jogos-e a község eljárása s ha nem jogos, lehet-e és mi uton jogorvoslással élni, az előző évekre vonatkozólag is?

K. L.

346. kérdés. Egy vajkészítést czélozó tejszövetkezet felállítása nagyrészt azon mulik, hogy az érdekeltség nincs tisztában azzal, hogy az Alfa szeperatoron elválasztott hig tej miként értékesíthető. Kérem tehát szíves válaszukat arra nézve, hogy közép számitással 100 liter beszolgáltatott tej után mennyi hig tejet kap vissza a szövetezeti tag? Ezen hig tej ajánlatos-e borjunevelésre. S ha igen, hány napra az ellés után lehet a borjut anyjától teljesen elválasztani? Mennyi ideig és hogyan, mennyivel kell ezt aztán a hig tejjel etetni?

Hogyan értékesíthető a hig tej a disznótenyésztésben, illetve a malaczhizlalás vagy javításnál.

E kettőn kívül lehet-e még másként is értékesíteni a hig tejet.

K. J.

347. kérdés. Kezelésem alatt levő birtokban, melyben már 3 év óta működöm, a következő 9-es vetésforgót találtam és ezedeig ezt a beosztást fenn is tartottam: 1. Feketeugar trágyázva istállótrágyával. 2. Buza. 3. Lóhere. 4. Buza és rozs. 5. Zab. 6. Zöldugor istálló trágyával, illetve zabosbüköny. 7. Buza. 8. Kapás. 9. Árpa.

Ezen a vetésforgón változtatni óhajtanék, még pedig úgy, hogy a 9-es forgó fentartása mellett repcét óhajtanék vetni, a zabosbüköny pedig egészen kimaradjon, mert a fenti 9-es forgó szerint a zabosbüköny után sohasem sikerül jól a buza, valamint a kapás után sohasem sikerül az árpa.

Kérem erre szíves felvilágosítást, hogy osszam be az új vetésforgót a repce bevonásával, hogy nagyobb rázkódtatást ne szenvedjen a gazdaság, vagy helyes lenne-e a következő vetésforgó?

1. Feketeugar istállótrágyával.
2. Repce.
3. Buza.
4. Kapás, előzőleg istállótrágya.
5. Árpa.
6. Lóhere.
7. Buza, mütrágya.
8. Rozs.
9. Zab.

Meg lehet-e egyáltalában egy vetésforgót változtatni, hogy az átmenetnél az meg ne bosszulja magát?

S. M.

Feleletek.

Börze-sabályok termény-eladásoknál. (Felelet a 341. sz. kérdésre.) A szóbanforgó esetre a tőzsdei usanczeok csak akkor alkalmazandók, ha ez a kötlevelben világosan kikötött. Minden egyéb esetben a kereskedelmi törvény 351. és 352. szakasza az irányadó. Ezek szerint oly esetben, midőn a vevő az áru átvételében késedelem terheli, az eladónak jogában áll az árut a vevő veszélyére és költségein valamely közraktárba vagy egy magán személynél letenni, vagy a kereskedelmi törvény 347. szakasza értelmében eladni és egyttal a késedelemből eredett kár megtérítését követelni. A megtörtént letételről vagy

„PURITIN“

a legjobb kazánkő ellenes szer.

Megrendelhető: a Puritin-társaságnál Budapest, IX., Üllői-út 25.

(Köztelek földszint)

Megrendelésnél a kazán táplálására használni szokott vízből 1–2 liter bekeverendő.

eladásról a vevő különbeni kártérítés kötelezettsége mellett azonnal értesítendő.

Ha pedig a vevő a vételár megfizetésével is késik és az áru még átadva nem lett, az eladó tetszés szerint vagy a szerződés teljesítését és a késedelemből eredő kár megtérítését követelheti, vagy az árut keresk. törvény 347. §-ában foglalt határozatok megtartása mellett a vevő rovására eladhatja és egyúttal a kár megtérítését igényelheti, vagy végre a szerződéstől egyszerűen elállhat mintha ez meg sem kötöttet volna.

Aki a teljesítés helyett kártérítést követelni, vagy a szerződéstől elállani kíván, erről a másik felet azonnal értesíteni és ennek, ha azt az ügylet természete megengedi, az utólagos teljesítésre kellő időt engedni tartozik.

Ennyiből is látszik, hogy a késedelemből eredő jogok gyakorlása nagyon csiklandós és kényes dolog, amihez csakis a legóvatosabb körültekintéssel tanácsos hozzáfogni.

Sz. F.

Gazdatiszti szolgálat felmondásának oka. (Felelet a 342. sz. kérdésre.) A saját magtárja kulcsát mindenki arra bizza, akire akarja. Ha a gazdatiszt eljárása által sértve érzi magát, ennek pusztán pro foro interno lehet jelentőséget tulajdonítani, azonban ez korántsem képez oly törvényes okot, amely a gazdatisztet a szolgálat elhagyására jogosítaná.

Sz. F.

Határvonal befásítása. (Felelet a 343. sz. kérdésre.) A szomszédnak nincs joga Önt megakadályozni abban, hogy a saját területére gleitschiát ültessen és Ön nem tartozik semmiféle távolságot betartani, mert erre törvényes szabály nincs. Ha a sarjhajtások miatt a szomszédnak jogában állana a határ kiültetését megtiltani, akkor pl. ákáczzal egyáltalán nem lehetne a határokat kiültetni, mert annak gyök-hajtásai tudvalólag még 30 méter távolban is gyakran találhatók.

Pert indítani minden ok nélkül is lehet, de Önnel nincs komoly oka, hogy az ilyen perrel való fenyegetéstől visszariadjon.

Sz. F.

Gazdasági kovács és kerékgyártó iparigazolványa. (Felelet a 344. kérdésre.) Gazdaságban alkalmazott kovács és kerékgyártó iparigazolvány váltására csakis akkor kötelezhető, ha a szolgálatadójuk által rájuk bízott munkán kívül mások részére vállalt munka végzésével is iparszerűen foglalkoznak, amely eset aligha fordul valahol elő.

Sz. F.

Vadászterületeknek megállapítása és bérbeadása. (Felelet az 345. sz. kérdésre.) A vízzel borított területek is alkotó részei lévén a vadászterületeknek, ahhoz rendszerint hozzászámítandók. A külön vadászterülettel nyilvánítást a főszolgabirónál kell kérni, ha azonban a terület már is haszonbérbe adatott, a haszonbéri szerződés lejártá előtt az illető területet a vadászat haszonbérletétől elvonni nem lehet. A község csak a vadászati haszonbér megfelelő összegének kiszolgáltatására köteles, külön kártérítéssel azonban egyáltalán nem tartozik, mert a jogosult maga tartozott volna róla gondoskodni, hogy birtoka önálló vadászterülettel nyilváníttassék.

Sz. F.

Tejhulladékok értékesítése. (Felelet a 346. sz. kérdésre.) Ha pontosak akarunk lenni, akkor 100 kg. friss tej után 93. kg. lefölözött tejet s irót, 4 kg. vajat és 3 kg. veszteséget számíthatunk, de a szövetkezetek rendszerint jóval kevesebb tejhulladékot szoktak tagjaiknak visszaadni. A lefölözött tejet nemcsak lehet, de célszerű is borjunevelésre használni, arra a kérdésre pedig, hogy ellés után hány nap mulva itathatunk a borjuval lefölözött tejet, azt felelhetjük, hogy ez attól a gondtól függ, melyet a mesterségesen felnevelendő borjura fordítani tudunk. A legtöbb tenyésztő 4 hétig ad a borjunak teljes tejet, mások azonban már a kéthetes borjuval lefölözött tejet kezdenek itatni. Az első eset természetesen kényelmesebb, de a második jövedelmezőbb. Mindkét esetben azon-

ban az a legfontosabb, hogy fokozatosan szoktassuk a borjut a lefölözött tejre, pl. naponta $\frac{1}{2}$ vagy legfeljebb 1 l. tejeserével; így azután 1—2 hét múlva már a lefölözött tejen lehet a borju. Nagyon fontos továbbá az is, hogy lefölözött tejben hiányzó zsírt más anyagokkal pótoljuk s erre a zablisztet használja a legtöbb tenyésztő, melyből azonban a nagyon fiatal borju számára gondosan kiszítalják a korpát. Még jobb, ha a zabliszten kívül kevés lenmaglisztet is keverünk a lefölözött tejbe. E pótszerek mennyiségéről a „Köztelek” 38. számának 327. felelete nyújt tájékoztatást. Végre magától érthető, hogy a lefölözött tejnek lehetőleg tőgyemelegnek kell lenni s hogy a tejtartányt s itatót tisztán kell tartani. Így körülbelül 3 hónapos koráig itatjuk a borjut, de kéthetes korától fogva már szénára is szoktatjuk azt, hogy a végleges elválasztás nehezére ne essék, mely utóbbinak fokozatos megtörténte után kevés répat, továbbá elegendő szénát s abrakot, nyáron pedig legelőt s reggelenként kevés szénát s este némi abrakot szokás a borjunak juttatni; szalmát azonban nem tanácsos az elválasztott borjuval az első hónapokban etetni, mert attól nagy hasat kapna.

A sertés kevésbé jó értékesítője a lefölözött tejnek és pedig főleg azért, mert csak elválasztás után kaphatja azt, amikor már nem oly fogékony a tej táphatása iránt, mint a szopós állat. Egyébként pedig azt mondhatjuk, hogy minél fiatalabb valamely állat, annál jobb értékesítője a szóbanforgó tejhulladékoknak, míg a savó inkább idősebb állatoknak való. Ha tehát sertéssel óhajtjuk a lefölözött tejet etetni, akkor legcélszerűbb a malacokat elválasztás után hizóba állítani s félévi hizlalás után, vagyis mintegy 8—9 hónapos korban eladni. E kérdést illetőleg sziveskedjék még a „Köztelek” 34. számának 311. feleletét is elolvasni. A lefölözött tejet s irót eladás, turó és munkássajt készítése által is lehet értékesíteni, de ez kevés helyen eszközölhető sikerrel.

Cselkó.

A gazdasági munkás- és cseléd-segélypénztár első éve.

Az Országos Gazdasági Munkás- és Cseléd-segélypénztár, Darányi földmívelési miniszter ezen humánus alkotása most adta ki 1901. évi működéséről szóló jelentését. A jelentés adatai tanubizonyosságot tesznek arról, hogy ez a modern emberbaráti intézmény czéltudatosan és komolyan igyekezik bebizonyítani azokat az elveket, melyek megalkotójának szemei előtt lebegtek. Az intézményt üdvössége daczára is kezdetben a társadalom nem olyan támogatásban részesítette, mint azt az megérdemelte volna, amelynek oka elsősorban a segélypénztárról szóló 1900. XVI. t.-cz. kiegészítéséről a képviselőházhoz már beterjesztett javaslatban előterjesztettekben keresendő. A földmívelési miniszter, mint már arról bővebben megemlékeztünk, a munkássegítés ügyének előmozdítása, fejlesztése érdekében minden lehetőt megtett és megtesz s azért méltán reméljük, hogy ez a rendkívül nagy szociálpolitikai értékkel bíró intézmény a társadalom minden rétegének áldásos következményű támogatásában fog részesülni és hiszszük, hogy az elért eredményekkel legalább részben jutalmazva lesz az az önzetlen, igaz szívből sugalt munka, amelyet tapasztaltunk a földmívelési miniszter és a segélypénztár központi igazgatósága részéről. A központi igazgatóság által kiadott jelentésből közöljük a következőket:

Az 1900: XVI. t.-cz. alapján szervezett Országos Gazdasági Munkás- és Cseléd-segélypénztár 1901. évi január hó 1-én kezdte meg működését. Tekintettel azon emberbaráti czélokra, melyeket a földmivesnép részére nyújtott nyugdíj, haláleseti és aggkorra szóló segélyek, valamint baleseti segélyezés által megvalósítani hivatva van, már működése kezdetén a társadalom általános rokonszenvével találkozott. E

rokonszenvnek tanujelül vehető, hogy a társadalom minden rétegéből nemeslelkű birtokosok, továbbá a törvényhatóságok, községek, pénzintézeteknek hosszú sora támogatta működésének mindjárt kezdetén részint alapítványok tététe, részben pedig cselédek nyugdíjbiztosítása útján. De példát adott erre ő császári és apostoli királyi felsége, amidőn ez intézmény működését 6000 K. alapítványnyal segítette elő. Alapítványok és adományok czimén az 1901. évben összesen 1003 alapító részéről 129.622 korona 39 fillér bevétele volt a pénztárnak.

Az intézmény életbeléptetésének első évében már sikeresen küzdötte le a földmivesnép konzervatívizmusából folyó közönyét s a tagok jelentkezése, melynek fontossága az ország különböző részeiből meg nem szakad, a kezdet nehézségeinek számbavételével kielégítőnek mondható. Az 1901. év végeig volt: I. csoportbeli rendes tag 5695, II. csoportbeli rendes tag 386, rendkívüli tag 6361, összesen 12.442. E czimén díjbevitel: I. csoportbeli rendes tagoktól 56.950 K. 40 f., II. csoportbeli rendes tagoktól 1304 K. 16 f., rendkívüli tagoktól 6361 korona. A rendes tagoktól együttvéve felvételi-díj czimén befolyt 18.016 K. Összes bevétele a pénztárnak tehát a pénztár rendes és rendkívüli tagjai után kitétek összesen 82.631 K. 56 fillért. Az 1900: XVI. t.-cz. 8-ik §-a alapján 256.850 gazdasági cseléd után munkaadói hozzájárulás czimén 308.220 K. fizettek be a pénztár javára. Ezen hozzájárulással szemben azon cselédek, kik után az illeték fizetettik, a törvény 23-ik §-a értelmében a pénztár által nyújtott baleseti segélyezés biztosítását élvezik.

A bevételek között első helyen szerepel a 100.000 korona állami hozzájárulás. A fentebb elősorolt bevételeken felül a gyümölcsözőleg elhelyezett tőkét 9511 korona 37 fillér kamattjévedelme folytbe, amely tétel az évről-évre gyarapodó tőke után lényegesen emelkedni fog.

A zárszámlán kimutatott kiadási tételeknél mindenekelőtt ki kell emelni, hogy az első évben a pénztár az általa biztosított egyének részére csakis baleseti segélyeket nyújthatott, mivel az egyéb segélyekre nézve a törvény által megszabott várakozási idő még le nem telt. Az 1901. év folyamán összesen 747 baleset lett bejelentve. E balesetek közül 401 olyan esetben, a midőn a munkaképesség 60 nap alatt helyre állott: (1 koronás) napisegélyezés czimén 8751 korona, orvosi és gyógyköltések czimén 10.762 korona 11 fillér, 12 oly esetben, midőn a sérült baleset folytán végleg munkaképtelenné vált: (10 koronás) havisegélyezés czimén 757 korona 50 fillér, 53 oly esetben, amidőn a baleset a sérült halálát okozta: (400, illetőleg 100 koronás) haláleseti segély czimén 18.000 koronát utalványoztatott a pénztár terhére, vagyis baleseti segélyezés czimén az 1901. év folyamán összesen 38.270 korona 61 fillért helyzetett kiadásba. Azon balesetek folytán felmerülő költségek fedezésére, amelyek a most előadott okból az 1901. évi december hó 31-ig elintéztést nem nyerhettek, a mérleg realitása érdekében s a teljes biztosság kedvéért, előreláthatólag fizetendő legmagasabb segélyösszeget számbavéve, 25.000 korona helyzetett tartalékba. 1901. évi december 31-ike óta ezen tartalék terhére a függő segélyezési ügyek nagyobb részét már elintéztést nyertek s az eddig kiutalványozott segélyösszegek alapján a tényleges kiadás a tartalékba helyezett összegben bő fedezetet találja.

A hivatali ügykezelésre a múlt évben csak 18.913 korona 6 fillérnyi összeg lett fordítva. Az igazgatóság hivatalának berendezés után a szokásos 10 százalék leírása fejében a 380 korona 2 fillér lett kiadásba helyezve. A rendes tagok díjtartalékára 291.454 korona 75 fillért, a rendes tagok baleseti segélyezésére 14.684 korona 55 fillért s a 12 rokkant egyén

tő, hogy a tár-
eslelkű birtoko-
gok, községek,
támogatta mű-
ésint alapítvá-
lédek nyugdíj-
adott erre ő
ége, amidőn ez
alapítványt
adományok czi-
1003 alapító
ér bevétele volt

ésének első éve-
a földmivésnép
nyét s a tagok
a az ország kü-
akad, a kezdet
kielégítőnek
olt: I. csoport-
ortbeli rendes
sszesen 12,442.
beli rendes ta-
ortbeli rendes
kivüli tagoktól
től együttvéve
016 K. Összes
pénztár rendes
ettek összesen
XVI. t.-cz. 8-ik
cseléd után
n 308,220 K.
en hozzájárú-
kik után az
s-a értelmében
segélyezés biz-

en szerepel a
lás. A fentebb
gyümölcsözölög
a 37 fillér ka-
étel az évről-
vegesen emel-

iadási tételek-
ni, hogy az
ala biztosított
eti segélyeket
élyekre nézve
irakozási idő
év folyamán
ve. E balesé-
időn a munka-
lott: (1 koro-
al korona, or-
0,762 korona
a sérült bal-
elenné vált:
mér: 757 ko-
mielőn a bal-
illetőleg 100
n 18.000 kor.
ztár terhére,
az 1901. év
na 61 fillért
esetek folytán
nyelek a most
december hó
mérleg rea-
ság kedvéért,
asabb segély-
ona helyezte-
ber 31-ike óta
élyezési ügyek
ek s az eddig
ppján a tény-
ett összegben

lt évben csak
lett fordítva.
ezés után a
jében a 380
ezve. A ren-
korona 75
segélyezésére
okkant egyén

évről-évre való segélyezésére 12.400 korona helyezettett tartalékba. Az ezek után mutatkozó kezelési felesleg és pedig 99.259 korona 94 fillér az 1900: XVI. törvényezikk 36. §-a értelmében egyfelől a rendkívüli esélyekre, másfelől pedig a segélyek emelésére szolgáló tartalékalapok létesítésére használtatott fel.

A mérlegszámla szerint a pénztár 1901. évi december hó 31-én 572,422 korona 13 fillérrel rendelkezett, amely összeg a következőképpen volt elhelyezve: Készpénz a házi-pénztárban 2668 korona 44 fillér. Orsz. közp. hitelszövetkezethél elhelyezve 15,936 korona 29 fillér. M. kir. postatakarékpénztárnál elhelyezve 8224 korona 63 fillér. 5 százalékos országos központi hitelszövetkezeti költségekben (400.000 korona névértékben, melyeknek beszerzési ára) 398.500 korona. Alapítványi tőke-tartozások 2123 korona. Leltár (hivatali berendezés) 3420 korona 10 fillér. Követelések, melyek időközben teljesen befolytak 141.549 kor. 67 fillér.

Az angol gazdák tanulmányutja.

A „Köztelek” legutóbbi számában beszámoltunk azon nagy horderejű tanulmányut első fejezetéről, amelyet az angol gazdák Magyarországán végeznek. Folytatása a tanulmánykirándulásoknak f. hó 23-án Budapesten volt, amikor is elsősorban a Központi vásárcsarnok megtekintése került sorra. A csarnok előtt *Almády Géza* tanácsossal élén az igazgatóság várta a vendégeket, akiket *Szilassy Zoltán* mutatott be. *Almády Géza* üdvözlővén a főváros nevében a társaságot, kezdetét vette a csarnok megtekintése, azután a vezetők bemutatták a Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezetének tojáscsomagolási helyiségeit, amely iránt nagyban érdeklődtek az angol vendégek, különösen amikor hallották, hogy az angol piacra mennyi áru kerül a szövetkezet útján. A vásárcsarnokból a csarnok alagútján át a Magyar leszámító és pénzváltó bank közraktáraihoz ment a társaság. Az alagút végén *E. A. Fitch* mondott köszönetet *Almády* tanácsosnak a szakszerű magyarázatokért. Az elevátornál *Pekár Imre*, a Leszámitoló bank elnöke fogadta az angolokat s végigkalauzolta őket az egész óriási épületen.

A közraktárból az OMGE. Köztelek-utcai palotájához hajtottak, ahol a nagy tanácsteremben gróf *Desseffy Aurél* élén az OMGE. választmányi tagjai és tisztikara várt rájuk. A kölesönös bemutatkozások és az OMGE. székházának megtekintése után a képviselőházba mentek, ahol az I. emeleti teremben *Darányi* földmivelési miniszter fogadta őket, itt *György Endre* mutatta be *E. A. Fitch* elnököt, akinek rövid beszédére *Darányi Ignác* földmivelési miniszter szívélyesen válaszolt. Több vendég bemutatása után a tisztelgés befejeződött.

A képviselőházból a Köztelekre tértek vissza az angolok, ahol megkezdődött a szövetkezeti értekezlet, melyen részt vettek az angol vendégek, továbbá gróf *Desseffy Aurél* elnök, *Zselensky Róbert*, *Türr István* tábornok, *György Endre*, *Perlaky Elek*, *Perczel Ferencz*, *Bernát István*, *Gaal Jenő*, *Lázár Pál*, *Kostyán Ferencz*, *Nick Ede*, *Galgóczy Károly*, *Forster*

Géza az OMGE. igazgatója, továbbá a szövetkezeti szervezetek kiváló képviselői.

Gróf *Desseffy Aurél* elnök örömeinek kifejezésével üdvözölte a vendégeket, mire *Miklós Ödön* ismertette az OMGE. történetét és szervezetét, feladatait kiemelve, hogy a legnehezebb időben ez volt a magyaroknak politikai végvára is. Ez a központja a gazdatársadalomnak, kitér arra, hogy épen a mai viszonyok közt mily nagy feladatai vannak a gazdatársadalmi szervezeteknek, különösen a szövetkezeteknek. *György Endre* figyelmeztette a vendégeket, hogy ha a szövetkezeti ügyekben tájékozódni akarnak, a jelenlevő szakferfiak készséggel megadják a kívánt felvilágosításokat. *Fitch* elnök köszönte az előzékenységet, kijelentette, hogy a szövetkezeteket gyakorlati uton fogják tanulmányozni.

A Közteleken tartott értekezlet után az új parlamenti épületet nézték meg az angolok, ahol az építést vezető főmérnök kalauzolta őket. Déli 1 órakor az országos központi mintapincének a földmivelési miniszterium palotájában lévő raktárhelyiségeit nézték meg. A vendégeket *Koppely Géza* fogadta az igazgatóság nevében és szolgált szakszerű felvilágosításokkal. A mintapincéből a keleti pályaudvarra hajtottak s a 2 óra 35 perczkor induló gyorsvonattal Gödöllőre utaztak, ahova délután 3 óra 19 perczkor érkeztek meg.

A pályaudvaron *Nick Ede* kir. tan., uradalmi jószágigazgató fogadta őket. Innen a parkon gyalog átsétálva kegyelettel adóztak Erzsébet királyné emlékének. A szoborra az angol nemzet nevében hatalmas babékoszort helyeztek.

Ezután *Nick Ede* jószágigazgató a korona-uradalom gazdálkodását mutatta be. Az állami baromfitenyésztési telepen a kalauzolást *Hreblay Emil* baromfitenyésztési felügyelő vette át. A telep mintaszere berendezése s a baromfiumképző iskola hosszasan leköttötte az angol vendégek figyelmét. Végül az állami méhészt-mintagazdaságot, a különféle rendszerű méheseket s a méhészeti szakiskolát és internátust nézték meg, a hol a kalauz szerepét *Kovács Antal* méhészeti felügyelő vette át. Este a gyorsvonaton ismét a fővárosba tértek vissza.

Szombaton, f. hó 24-én reggel elsősorban az új sertésközvágóhidat tekintették meg az angol vendégek, ahol *Folkusházy Lajos* tanácsjegyző fogadta őket s *Fook Ede* mérnökkel együtt végigkalauzolták az egész vágóhidtelepen. Innen a kerepesi-uti mezőgazdasági muzeumhoz hajtottak, ahol *Balás Árpád* igazgató fogadta és kalauzolta őket. Ezután következett az állatorvosi főiskola megtekintése, ahol *Hutyra Ferencz* rektorral élén az intézet tanári kara végezte a kalauzolást. Innen a „Pesti” henger-malomba mentek, ahol a malom igazgatósága, élén gr. *Széchényi Géza* koronaőrrel várta őket. *György Endre* londoni gazdasági szaktudósító és *Szilassy Zoltán*, az OMGE. titkára vezetésével tekintették meg a Hengermalmot. A délutáni program legnagyobb részét a kísérleti állomások megtekintése foglalta le. Déli egy órakor értek a Margitszigetre, ahol az alsó vendéglőben villásreggelihez ültek, amelynek elköltése után a társaság az Oszlop-utcában levő m. kir. rovtani állomáshoz hajtott. Itt

Jablonski Józseffel élén az intézet tisztikara várta őket, aki végig kalauzolta a vendégeket a rovtani gyűjtemények és a kísérleti termeken, egyben elmagyarázta, hogy az állomás mint áll rendelkezésére a gazdának rovtarkaroknál. Innen a központi vegykísérleti és vegyvizsgáló állomás épületébe mentek, ahol dr. *Tóth Gyula* igazgató helyettes fogadta őket. Itt gyakorlatilag bemutatták a tej, bor és különböző gazdasági anyagok vizsgálatát. Az angolok bejárták az egész épületet, majd átmentek az állatelettani vizsgálati állomáshoz, a hol dr. *Tangl Ferencz* mutatta be a különböző kísérleti istállókat. A magvizsgáló állomásnál dr. *Dégen Árpád* üdvözölte a vendégeket s az intézet tisztikarával együtt apróra megismertette a különböző laboratóriumokat s az intézet egész működését, főleg azt, mely esetekben és hogyan áll a gazdák szolgálatára. Az angol vendégeket rendkívül meglepte a kísérleti állomások praktikus és modern berendezése. Vasárnap reggel 9 órakor a Hungária-szálló társalgójában az angol vendégek résztvettek az istentiszteleten. Ezután a kertészeti tanintézetet látogatták meg, hol az intézet gyümölcsfái különösen tetszetek. Az üvegházi növények közül általános csodálkozást keltettek az óriási uborkák, nemkülönben az érett állapotban levő különböző szőlőfajok. A vendégek innen a villásreggeli után a nyugati pályaudvarhoz hajtottak s a 2 óra 20 perczkor induló vonattal Főthra mentek ki, ahol gróf *Károlyi Sándor* vendégei voltak. Rákospalotán négyes uradalmi fogatokkal várta őket *Ruffy Pál* jószágigazgató s 26 kocsin vonult be a társaság a főthi kastélyba, ahol kellemesen lepte meg az angolokat, hogy *Darányi Ignác* földmivelésügyi miniszter, gróf *Desseffy Aurél* az OMGE. elnökét, a gazdatársadalom és a földmivelési miniszterium több kitünőségét láthatták együtt. Gróf *Károlyi Sándor* lekötözött szíveséggel fogadta a vendégeket, kiket *Szilassy Zoltán* mutatott be a háziurnak, valamint gróf *Károlyi Sándornénak*. Megtekintve az egész mintaszere uradalmat s a főthi templomot s elragadtatással nyilatkozva a tapasztaltak felől, hat óra után gőzhajóra ült a társaság és visszatért a fővárosba, honnét *Szilassy Zoltán* és *Goger László* kíséretében Herkules-fürdőbe utaztak.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
OMGE. közleményei.	819
Társadalmi mozgalmak.	819
A gazdasági munkás- és cselédségélypénztár első éve.	824
Az angol gazdák tanulmányutja.	825
Állattenyésztés.	
Mit kell tennünk angol sertéseink jobb értékesítése érdekében.	820
Takarmányozás.	
Zsombolyai kazalt azonnal vagy csak később földeljük-e le?	821
Gazdasági növénytan.	
A cukros bordói lé és a méhek.	822
Gazdasági rovtan.	
A timárcser mint hernyópusztító szer.	822
Levélzékény.	823
Vegyések.	826
Kereskedelem, tőzsde.	827

Mauthner Ödön csász. és kir. udvari magkereskedése

BUDAPESTEN, VII., Rottenbiller-utca 33. szám, VI., Andrassy-ut 23. szám.

Ajánl biborherét, muharmagot, pohánkát, mustármagot, tengeri félélből: alsuthit, székelyt, Pignolettot, Cinquantinot, továbbá takarmányrépamagot, mint: oberndorfit, eckendorfit, olajbogyóalakut, valamint raffiaháncsot és rézgáliczot

legelsőrendű minőségben, a legjutányosabban.

Vesz: bármely mennyiségben biborherét és tavaszi repszét.

Kinevezések. A m. kir. földmívelési miniszter *Benecur* Elek a magyar-óvári gazdasági akadémiához további két év tartamára tanársegédé és *Kern* Herman tanársegédét a m. kir. növényélet- és kórtani állomáshoz ideiglenes minőségben segédé kinevezte.

A gazdaközönséget érdeklő felsőbb hatóságok legújabb elvi jelentőségű határozatai. 1. Alperes földjén át a felperes erdejéhez vezető és 35 év óta használt ut felszántása és bevetése miatt indított ügy elbírálása a kir. bíróság hatáskörébe tartozik. 2. Talajjavítási tervek a kulturmérnöki hivatalok által díjtalanul lévén elkészítendőek, ily tervezés költségeinek előlegezésére az érdekeltek nem kötelezhetők. 3. Gözekével való szántás nem ipari, hanem mezői munkát képezvén, annak vásár- vagy ünnepnapon teljesítése esetén csak az veendő figyelembe, hogy a szántás az 1868. évi LIII. t.-cz. 19. §-ának második bekezdése által tiltott módon végeztetett-e. Igenlő esetben az ekként elkövetett kihágás elbírálása a kir. bíróság hatáskörébe tartozik. 4. Ha mesterségesnek nyilvánított bort borkereskedő hoz forgalomba, ezen cselekmény súlyosabb beszámítás alá esik és azért nem a büntetés minimumával sújtandó. 5. A közös legelő tulajdonjoga iránt formált igények érvényesítése az 1899. évi XVI. t.-cz alapján összehívható birtokosági gyűlésnek tárgya nem lehet.

Uzsora-ankét. Lapunk 40-ik számának verzercikkében e czímen elmondottuk kimerítően azt, hogy a magyar gazdaszövetség 27-én uszora-anketet rendez, hogy a gazdasági életünk legfontosabb kérdését a termény- és áru-uzsora kérdését a megoldás révéhez terelje. Az anket legkiválóbb jogtudósaink és közgazdánk érdeklődése mellett 27-én d. u. 3 órakor meg is kezdte tanácskozását, mely tanácskozásnak eredményéről lapunk legközelebb megjelenő számában fogunk megemlékezni.

Adóelengedés a szélvihar okozta károknál. A magyar közigazgatási bíróság a gazdákat legközelebről érdeklő elvi jelentőségű határozatot hozott, ugyanis kimondotta, hogy a szélvihar által okozott károk elemi csapásnak minősítendőek s igénynyel bírnak arra, hogy az adóelengedést kérni lehessen. Eddig az adóelengedésre az igényjogosultságot az adta meg, hogy az elemi csapás mily területre terjedt és nem lévén taxative felsorolva az időjárás kártételei, a pénzügyi közegek rendszeren elutasították a szélvihar következtében adóelengedésért bejelentett kártételek tudomásul vételét.

Utmutató a jégverés elleni biztosításra. „A jégverés által okozott károk biztosítása és becslése” e czímen a Franklin-társulatnál *Várady* Lajos áll. gazd. tudósítótól, a solti járás mezőgazdasági bizottságának vál. társelnökétől és a szövetkezeti bizt.-társ. központi kárbecslőjétől könnyen megérthető és számos, a gyakorlati élethől vett példával is megvilágított kis munka jelent meg, amelyben a gazdát igyekeznek a biztosítás megkötésétől kezdve a biztosítási kötvényajánlat, a jégkárok különböző neveivel, a kárügyek elintézésével megismertetni, miért is ajánljuk a kis munka beszerzését, melynek ára füzve 2-40 K., köve 3 K.

Gazdakörök (gazdák vagy földmívelők szövetsége.) A Magyar Gazdaszövetségnek egyik legfőbb törekvése a kiscgazdák és földmívelők támogatása s érdekeinek hathatós előmozdítása. Hogy ez minél eredményesebb legyen, legsürgősebb feladat a kiscgazdák és földmívelők szervezkedése. A szervezkedés módzatainak megbeszélése czéljából a Magyar Gazdaszövetség a f. évi június hó 12-én, csütörtökön, d. u. fél 4 órakor Budapesten a vármegyeház dísztermében egy értekezletet tart, melyre ez uton is meghívja a lelkes, tanító és jegyzőket, valamint mindazon birtokosokat, gazdákat és földmívelőket, kik a földmívelők szervezkedésénél, illetve a községi gazdakörök létesítésénél (földmívelők vagy gazdák szövetsége) közreműködni hajlandók. Ezen értekezleten a fölkért előadók részletesen fog-

ják ismertetni a kiscgazdák és földmívelők szervezkedésének szükségességét vagyis a gazdakörök czélját, hivatását és működési irányát. A kik e hazafias nemes munkában részt venni kívánnak s az értekezleten jelen lenni akarnak, sziveskedjenek legkésőbb június hó 1-ig a Magyar Gazdaszövetség titkári hivatalánál (Budapest, Baross-utca 10.) jelentkezni. Miután lehetséges, hogy ingyenes elszállásolást kaphatnak az értekezleten megjelenők, a mennyiben tehát erre igényt tartanak, sziveskedjenek ebbsi szándékukat szintén június 1-ig tudatni. A jelentkezők feláru vasuti menetjegy váltására jogosító igazolványt kapnak, ha közlik pontos czimüket s azon vasuti állomás nevét, honnan elindulni akarnak. Az értekezletet megelőzőleg ismerkedés czéljából társas étkezés lesz d. u. 1 órakor a Pannonia-szálló (Kerepesi-ut) éttermében.

A magyaróvári gazdasági akadémiái hallgatók gazdasági egylete f. hó 24-én tartotta IX. szakülését következő tárgysorozattal: 1. „Vas vármegye mezőgazdaságának rövid áttekintése” cz. felolvasa *Kósz* Jenő II. é. h. 2. „A vadászat szerepe a mezőgazdaságban” cz. felolvasást tartotta *Fodor* Jenő I. é. h. Ezek után *Tóth* István I. é. h. szavallatával, az ifjúsági zenekar pedig játékaival gyönyörködtette a szakgyűlést.

Minden gazda, aki közigazdaságunk múltjáról, jelenéről és a jövőben szemelőtt tartandó irányokról rövid és beható tudomást akar szerezni, olvassa el „A XX. század igazi népművelői” című munkát. Ara portómentes szétküldéssel 1 korona 20 fillér. Megrendelhető a szerzőnél: *Sassi* Nagy Lajos tanár, Szegeden. E művet igen ajánljuk olvasóinknak.

Az Állatok Világából a kiadó czég most küldte szét az 54-ik füzetet, amelyhez igen szép kivitellű fekete nyomatú műlapot csatolt. Ez a műlap a pintyeket ábrázolja, bemutatva meggyágót, a zöldikét, a kenderikét, valamint a fenyő- és az erdei pintyet. Ebben az 54-ik füzetben a poszáta-félékről szóló kedves rész befejeződik s a szerző a bujkáló-félék ismeretetésére tér át, szólva az észak-amerikai gezerigóról, továbbá az ökörszemről. A szövegközi rajzok ezuttal is szépek és hűek. Az Állatok Világa Légrády testvérek kiadásában füzetenként jelenik meg és pedig hetenként pontosan. Egy-egy füzet ára 80 fillér. A rendkívül becses és érdekes műt a vállalat kiadóhivatalában (Váci-körút 78.) mint minden nagyobb könyvkereskedésben megrendelhető. Az eddig már megjelent két kötet diszes kötésben 18—18 koronáért kapható.

Hibaigazítás. Lapunk 39-ik számának 755. oldalán is a fényképész helytelen jelzése következtében az 54. ábra aláírása az 55. ábra aláírásával felcseréltetett, miért is lapunk t. olvasóival ezuton tudatjuk, hogy az 54. ábra gr. Festetics Vilmos I. bikaborjudiját nyert Bögös nevű szimmenthali bikáját és az 55. ábra Ördödy Pál I. bikadiját nyert Buller nevű bikáját ábrázolja.

Magy. kir. államvasutak üzletvezetőség Debreczen. 12141. II. 1902. szám.

PÁLYÁZATI HIRDETMEY.

A magyar királyi államvasutak Debreczen állomásán létesítendő új áru-raktár, gyorsáru-raktár, gyorsáru-raktári irodaépület, nyílt rakodó és több kisebb magasépítvány építési munkáinak foganatosítására ezenné nyilvános pályázatot hirdetünk, melyre a kellek kiállított és felbélyegzett ajánlatok legkésőbbben folyó évi június hó 5-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak debreczeni üzletvezetőségének titkárságánál benyújthatók. Később érkező ajánlatokat nem fogunk figyelembe venni.

Az épületek tervei, a szerződési tervezet és a feltétfüzetek folyó hó 21-től kezdve a magyar királyi államvasutak debreczeni üzletvezetőségének pályafentartási és építési osztályában a hivatalos órák alatt megtekinthetők és ugyanott az ajánlati szöveg és az ajánlati költségcszámítás díj nélkül megszereshetők.

Az ajánlatok borítékai a következő felirással látandók el: „Ajánlat a Debreczen állomáson építendő raktárak stb. munkáira.”

Bánatpénz fejében legkésőbbben folyó évi június hó 4-én délelőtti 11 óráig 5000, azaz ötezer korona tennedő le készpénzben, vagy állami letételekre alkal-

mas értékpapirokban a debreczeni üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál.

Az üzletvezetőség fenntartja magának az ajánlatok közt a szabad választás jogát.
Debreczen, 1902. május hó 17.

Az üzletvezetőség.

NYILTTÉR.

F. év végén jelenik meg kiadásunkban

A Magyar Földbirtok. 1903.

Magyarország 100 holdon felüli földbirtokosainak gazdatisztjeinek és haszonbérliőinek

Czimtára

gazdasági és munkásviszonyainak, a gazdasági kiállítások, versenyek és terméseredmények ismertetésével.

Előfizetési ára füzve 15 kor., köve 16 kor.
Bolti ára füzve 20 kor., köve 21 kor.

Magyar Gazdatisztek Czimtára 1903. évre,

mely tartalmazni fogja Magyarország uradalmi és az azokon alkalmazottak pontos czimét.

A czimtar előfizetési ára 3 korona, portómentes küldéssel 3 korona 30 fillér.

Bolti ára 4 korona.

Hogy mindkét czimtarunk minél pontosabb adatokat tartalmazzon, tisztelettel kérjük a t. földbirtokosokat, bérliőket és gazdatisztek, hogy birtokuk leírását és azon alkalmazott tiszttek névsorát czimükre beküldeni sziveskedjenek.

„KÖZTELEK” kiadóhivatala, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Budapesti gabonatózsda.

(*Guttman* és *Wahl* budapesti terménybizományi czég jelentése.)

Budapest, 1902. május 24.

Az időjárás a lefolyt hét első felében is esős és hűvös volt. Az ország majd minden vidékén gyakrabban ismétlődő jégesővel kapcsolatos zivatarok állottak be, mi mellett a hőmérséklet is alacsony maradt. A hét második felében a csapadék ugyan szörvényosabb volt, az égboltozat azonban borús maradt és a hőmérséklet is csak gyengén emelkedett. A vetések felől eddigéig komolyabb panasz nincs, habár azok fejlődése sehol sem kifogástalan. Nagyjában azonban a vetések állása kielégítő. A külföldön az időjárás ugyancsak abnormális volt. Ausztriában a növényzet erősen szenvedett és a tavasziak nagyobb károkat mutatnak fel. Németországban a vetések állása a múlt hó óta alig változott.

A külföldi piacok üzletmenetét illetőleg, az továbbra is mérsékelt, mi mellett az árakban jelentékenyebb változások nincsenek. Amerikában az irányzat kezdetben tartott maradt, későbbi határidők némileg emelkedtek is, miután az időjárás az észak-nyugati államokban nem volt kielégítő. Az üzlet későbbi folyamán azonban mérsékelt visszaesés állott be, tekintettel arra, hogy az őszi vetések általában kedvezőbbnek találtak. A látható készletek emellett állandóan és tetemesen csökkennek és a farmerek kezei között levő buzamennyiségek is fogytán vannak. Tengeriben az üzlet szilárd, az árak emelkednek, jobb kereslet és gyenge készlet folytán. Angliában az üzlet mérsékelt maradt, az árak azonban alig változtak. Franciaországban is csak lényegtelen fluktuációk voltak. A német piacokon prompt áru mérsékelt emelkedett. A többi kontinentális piacokon a kedvezőtlen időjárási viszonyok daczára korlátolt volt az üzlet és az árak alig változtak.

Nálunk a forgalom csak mérsékelt maradt, a főczikk — buza — azonban áraban emelkedett. A többi gabonaneműekből csak tengeri volt szilárd.

Az üzleti hét részleteiről a következőket jelenthetjük:

Buza e héten jobb figyelemben részesült, amiből egyrészt a kedvezőtlen időjárás, másrészt ama körülmény járult hozzá, hogy a mahnok eddigi tartózkodása után mégis kényszerülve voltak gyenge készleteiket kiegészíteni. A kínálat emellett aránylag mérsékelt maradt és a tulajdonosok kisebb, de folytatólagosan javuló árakat érthettek el. A heti emelkedés 10 fillért tesz ki. Eladatlan waggonáru alig érkezik és a kínálat

*) Az e rovat alatt közölttekt a szerkesztőség felelőséget nem vállal.

zömét szállítási és hajóáru képezi. A hét végével a kereslet ismét alábbhagyott, a hangulat ellanyhult és az elért árelőny egy része veszendőbe ment. Az összforgalom 90,000 mm., a hetihozatal 83,600 mm.-át tesz ki, melyből 16,500 mm. került elvételre.

Rozs részben a fogyasztás, részben elszállítási célokra csak kisebb mennyiségekben volt forgalomban és az egész hét folyamán alig változott. Az árak minőség szerint 14-14.50 K. között mozognak helyben és helybeli paritásra. Nyíri származékokban nem volt ártétel. Uj szokvány rozs is csak elvétve volt forgalomban; új szállításra 10 fillérrel a folyó októberi rozs ártételhez felül fizettek, míg későbbi szállításra csak a határidő jegyzése érhető el.

Arpa (takarmány- és hántolási célokra) csak gyengén volt forgalomban; a kínálat éppúgy, mint a keresletméréséket maradt, az árak azonban jól tartottak. Minőség szerint helyben 11.40-12.20 K. jegyzünk; erőteljes szemű áru Kőbánya részére ezen felül is ér el.

Zab mérsékelt érdeklődéssel találkozunk, mi mellett a kínálat sem nevezhető bőnek. Az árak mindazonáltal 5 fillérrel emelkedtek és szín- és tisztaság szerint 14-14.80 K. finom urasági zabért valamivel ezen felül is érhető el helyben.

Tengeri Kőbánya részére habár csak kisebb mennyiségekben a májusi határidőjegyzésen felül egy-két fillér ráfizetéssel kelt el. Anglia és német számlára a Duna déli vidékein lófogó éppúgy, mint kevert kukoricában erős forgalom fejlődött és az eladott mennyiségek tengeren át mentek tovább. Tiszavidéki ajánlatok csak a hét végével találtak jobb figyelemre. Az árak egyhét 10 fillérrel javultak és budapesti paritásra 10.20, helyben 10.40 K.-ig érhető el helyben.

Olajmagvak: Készáru káposztarepce nem volt forgalomban. Határidőrepcében 1902. aug-ra jobb forgalom mellett 24.20 K. indult, kedvezőbb időjárásra azonban a hét végén 23.60-23.70 K. zárul. Vadrepce ártételen 12-13 K., lenmag szilárd 30-32 K. Kendermag 20-21 K.-ig helyben jegyez.

Hüvelyesek: Babban a forgalom teljesen szünetel és az árak csak névlegesek. Triörözött apró babot ab Gyöngyös-Félegyházán 16.- K., gömbölyűt Baja-Mohács-Zomborán 14.-, Szekesfehervárott 15.50 K., barnababot Kálcsán 11.- K., N.-Károly 10.50 K. jegyzünk. Erdélyi bab reláció szerint 10.50-11.50 K. között jegyez. Köles hazai áruban 8.50-9.- K. jegyez. Bükkyön ártételen, helyben 14-15 K. között értékesíthető.

Napijelentés a gabonafüzletről. 1902. május 27.

A jelenlegi időjárás kedvező a vetésekre és lényeges, komolyabb panasz alig hallható. A mai készáruüzlet a szilárdabb külföldi jegyzések, a csekély kínálat és az erősebb vételkedv folytán emelkedő irányzatú volt. Összesen elkelt 10,000 mm. készbuza 5-10 fillérig magasabb árakon.

Mai eladások: Buza:

Tiszavidéki:			
100 mmásza	79 kg.	18.60	korona 3 óra.
100	79	18.50	
150	79	18.30	
100	78	18.20	
200	76 ⁸	17.90	
1000	74 ⁵	17.80	
100	76 ⁵	17.70	
Pestmegyevidéki:			
730	78 ⁵	18.30	
500	78	18.15	
700	78 ⁵	18.-	
150 mmásza	78 kg.	18.-	K. 3 óra
100	75 ⁵	18.-	
200	77	18.-	
150	75 ⁵	17.55	
Budai:			
200	76	17.50	
Zentai:			
2600	75	17.80	
630	74	17.80	
Szi-tamási:			
600	75 ⁵	17.90	
Bánsági:			
700	74 ⁷	17.30	
Dunai:			
1200	75 ⁵	17.25	

(Az árak 100 kg.-ként koronaértékben értendők.)

Rozs csendes és változatlan. Azonnali szállításra helyben és helybeli egyenértékre 14.30-14.40 koronás árban értékesíthető.

Arpa nyugodt, helyben 11.60-12.20 koronát fizetnek.

Zab tartott, helyben 13.80-14.80 koronás árban helyezhető el.

Tengeri 10 fillérig magasabb, helybeli egyenértékre 10.20, helyben 10.35 koronás ár érhető el.

Szeszüzet.

A szeszüzetben e hétnél elején élénkebb kereslet uralkodott és nagyobb vételkedv folytán az árak azonnali szállításra változatlanul, későbbi zárlatokra valamivel drágábban jegyeznek.

Helybeli szeszfinomítók részéről finomított szesz adózva 142.50-143.50 K., adózatlanul szabadraktárra 43.75 K., élesztőszesz adózva 143.50-143.75 K., adózatlanul 43.75 K. kelt el nagyban és 2 Kor. drágábban kicsinyben.

Denaturált szeszben a kínálat élénk és sürgős és nagyobb tételek 1 kor. olcsóbban 29.50-30.- K. keltek bődöstül ab budapesti állomás.

Mezőgazdasági szeszgyárak kontingens nyersszesz 35.50-37.25 K. ajánlottak ab termelő állomás. Exkontingens nyersszesz 18.50-19.- K. kelt.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 39.- 39.50 K.

Bécsi jegyzés 37.80-38.20 korona kontingens nyersszeszért.

Frágai jegyzés 127.75- korona adózott és 35.1⁵ - korona adózatlan szeszért.

Triest-i jegyzés 12.75 - korona kiviteli szeszért, 90% hektoliterje.

Vidéki szeszgyárak változatlanul jegyeznek.

Budapesti heti jegyzés: nagyban korona kicsinyben korona

Finomított szesz	142.50-143.50	144.-	144.50
Élesztőszesz	143.25-143.50	144.-	144.50
Nyersszesz adózva	140.50-141.50	142.-	142.50
Denaturált szesz	30.-31.-	31.25-	31.50

Az árak 10,000 literfokként hordó nélkül bérmentve, budapesti vasútállomáshoz szállítva, készpénz fizetés mellett értendők.

A központi vásárcsarnok árujegyzése nagyban (en gros) eladott élelmicikkek áraitól.

A magyar gazdák vásárcsarnok ellátó szövetkezete üzleti jelentése. 1902. május 26

A forgalom csekély felhozatalok miatt korlátozott. Tojás a kis hozatalok és a londoni buzdító jelentések hatása alatt az irányzat rendkívül szilárd volt és az árak successive a mai napig prima árnál ládánként 60 koronáig emelkedtek, másodrendű áru 2 koronával olcsóbb volt, ennek mai jegyzése 58 korona.

Husfélék: vidéki borjú minőség szerint 76-86 korona hosszan, levonás nélkül. Nehéz zsirsertések 90-100, lehozott sertés 100-112 fillér.

Bárány: 8-9 koronát páronként elérni. Vágott lud élénkebb kereslet mellett 120-130 filléren volt kilónként elhelyezhető.

Élő baromfi: Rántani való csirke 1.20-1.40, sütni való 1.80-2.00, idei sovány kacska 2.40-3.20, idei sovány liba 4.80, etetett 7.00 és hizott 9.00 koronán kelt el páronként.

Tejtermékek közül leginkább főzővaj iránt mutatkozott érdeklődés, kilója 160-80, ellenben teavajban a kisebb fogyasztás folytán az üzlet csendes, az árak változatlanok, kilója 200-240 fillér. Turó 16-20 korona 100 kilónként.

Vadtelek közül néhány ózba 150-160 filléren nyert egészben s kilónként elhelyezést.

Konyhaművek közül spárka egész héten át élénk kereslet mellett jó elhelyezést talált, szőlő 130-140, közép 90-100 és levesnek való 40-50 fillér kilónként. Salátának való ugorka és tök az idénynek megfelelőleg olcsóbb lett; az előbbi száza 20-24, az utóbbi 100-120 korona.

Dió elsőrendű áru 32-34, tavalyi ákáczméz 72-80 korona 100 kilónként.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kertület, Mester-utca. 1902. május 27-én. A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott korszégek 134 szekér réti széna, 22 szekér muhar, 35 szekér zsupszalma, 7 szekér alomszalma, — takarmányszalma, — szekér tengeriszár, 8 szekér egyéb takarmány (zabosbükkyön, luczerna, sarju), 1300 zsák szecska.

A forgalom élénk.

Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna 540-760, muhar 700-760, zsupszalma 320-360, alomszalma 280-310, takarmányszalma —, tengeri szár —, egyéb takarmány —, zabosbükkyön 660-660, lóhere —, luczerna 700-700, köles —, sarju 500-560, szalmaszecska 360-420. Összes kocsiszám 219. Összes súly 262800 kg.

Budapesti juhvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1902. május 26.

Főlajtatott:

Magyarországból	1066 drb juh	— drb kecske
Szerbiából	— drb juh	— drb kecske
Összesen	1066 drb juh	— drb kecske.
Eladatlan maradt	135 drb juh	— drb kecske

Árak

(kilogrammonként élősúlyban, korona értékben).

	per kgr.	páronként
Elsőrendű hizott ürü	45-48 fill.	34-43 kor.
Középmínőségű hizott ürü	43-45	—
Legelőn javított ürü (anya)	—	—26
Kisörölt kos	—	—

Szerbiai juhok — — — — —
„ kecskék — — — — —
Husos bárányok — — — — —
Középmínőségű bárányok — — — — —
Irányzat: élénk, az árak 2-3 fillérrel emelkedtek.

Budapesti vesztegmarhavásár.

(Szabad vásárról kitiltott szerb marhák. Eredeti tudósítás a „Köztelek” részére.)
1902. május 26.

Főlajtatás összege:

Uj fölhajtás	417 db	Minőség szerint:	
Mult vásárról visszamaradt	55	Elsőrendű hizott	55 db
Összesen	472 db	Másodrendű hizott	369 „
Eladatlan maradt	2 db	Alárendelt minőség	22 „
Nem szerint:		Növendékmарha	— „
Bika	25 db	Bivaly	26 „
Ökör	384 „	Összesen	472 db
Tehén	37 „		

Árak:

(100 kilogr.-kint élősúlyban fillérekben.)

1902. május 26.	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Hizott ökör	59-67	52-58	48-51
Tehén (vágó)	—	48-53	44-46
Bika	—	50-57	47-49
Növendékmарha	—	—	—
Bivaly	42	36-38	—

Irányzat: kezdetben élénk, később vontatott, árak a csekélyebb felhajtás következtében 1-3 koronával emelkedtek métermázsánként a multhetiekhez képest.

Bécsi szarvasmarha vásár.

(Eredeti tudósítás a „Köztelek” részére.)

1902. május hó 26-án.

Főlajtatás összege:

	drb	Minőség szerint:	drb
Hizott és legelőmarhában fölhajtás	3413	Hizott marha	3413
Csontozni való marhában fölhajtás	603	Legelőmarha (Weidev.)	—
Összesen	4016	Csontozni való	603
Eladatlan maradt	—	Összesen	4016

Nem szerint:

Származási hely szerint:	Ökör	2996
Magyarországi	Bika	590
Galic. s bukovinai	Tehén	361
Osztrák tartományokból	Bivaly	69
Összesen		

Árak: (100 kilogrammonként élősúlyban koronaértékben fogyasztási adó nélkül.)

	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör	68-73	58-67	50-57
Galicziai hizott ökör	70-74	60-69	54-59
Tarka hizott ökör	78-82	67-75	58-66
Bikák	46-68	—	—
Hizott tehén	46-68	—	—
Legelőmarha	—	—	—
Csontozni való marha	46-68	—	—
Bivaly	34-50	—	—
Konzerváru (selejt.)	—	—	—

Irányzat: a multheti felhajtásnál 800 darabban csekélyebb felhajtás következtében a vásár lefolyása igen élénk volt, 1-2 korona áremelkedéssel. Bikavásár csendes 2 korona áremelkedés mellett.

MEZŐGAZDÁK FIGYELMÉBE!
Elismert kitélt hazai gyártmány!
1600 gőzcseplőkészlet üzemből!

Czím: **ELSŐ MAGYAR** gazdasági gépgyár **RÉSZVÉNYTÁRSULAT** BUDAPESTEN, Váci-ut 19. szám.

Gőzcseplőkészletek
2 1/2, 3 1/2, 4, 4 1/2, 6, 8, 10, 12, lóerőjűek.
Magánjárók
(utí mozdonyok.)

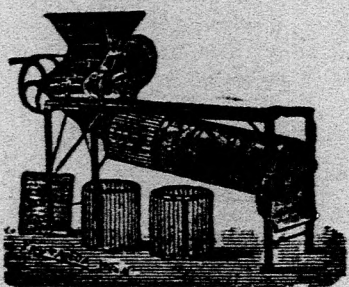
Kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni, készséggel adunk kimerítő és felvilágosító választ.

Arjogyszék hívására díjmentesen küldetők.

**Keveset használt
benzinlokomobilos**

cséplőkészletek

kaphatók:
BECK és GERGELY-nél
Budapest, V., Váci-ut 12.

STAHEL és LENNER TRIEUR-ES LEMEZ- LYUKASZTÓ-GYÁR BUDAPEST.

Ajajljuk a DORN-féle UJ TÖREKROSTÁNKAT, mindennemű LYUKASZTOTT és HASÍTOTT LEMEZEINKET. Továbbá TRIEURJEINKET és OSZTÁLYOZÓ GÉPEINKET gabona és hüvelyesek tisztítására és osztályozására.

DORN JÓZSEF SZABADALMA
TÖREK - ROSTA

* Lóeladás. *

Méltóságos Gróf Almásy Dénes ur kétegyházi (Békésmegye) félvér méneséből következő tenyészkanca és hibátlan, kitűnő használatu kocsis lovak jelöltettek ki eladására:

I darab szürke kanca, 9 éves, 158 cmt. magas, anyja: Dió-Gidrától, apja: Majestosó.

I darab szürke kanca, 9 éves, 156 cmt. magas, anyja: Dió-Czigánylegénytől, apja: Majestosó.

I darab szürke kanca, 9 éves, 158 cmt. magas, anyja: Szemes-Czigánylegénytől, apja Majestosó.

I darab sárga kanca: 10 éves, 160 cmt. magas, anyja: Schagiától, apja: Dió.

I darab sötétpej koros kanca, 163 cmt. magas, anyja: Gidrától, apja: Czigánylegény.

A kanczák „Primusz” angol telivér ménnel befedezve, esikóválasztás után, szeptember hóban adatnak át vevőnek.

Eladó még: I darab pej herélt, 5 éves, 173 cmt. magas nyerges ló, anyja importált irlandi vadászló, apja „Montegibello” félvér.

Részletes felvilágosítással szolgál a főintézőség. Megkeresésre Kétegyházi állomáson fogatról gondoskodva lesz.

Megele Béla,
urad. főintéző.

7038

**Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban
Budapest, IX., Ullői-ut 25. (Köztelek.)**

Mc Cormick Harvesting Machine-Company.
(Chicagoí aratógépgyár.)

Kéveköti aratógép,
Fűkaszalógép,
Köszörükészülék,

„Daisy” marokrakó aratógép.
Szénagyűjtő gereblye és
Kéveköti fonál 6711

gyártmányai.

Ne vásároljon, míg gépeinket nem látta. Árainkat nem kérdezte. Olcsó tartalékrészek óriási raktára. Készék mintakönyvet kérni!

WILLIAM J. STILLMAN
igazgató.

Évi termelés
362.000 gép.

BUDAPEST,

V. ker., Váci-ut 30. szám.

= Haszonbéri hirdetmény. =

Nagyméltóságú gróf KÁROLYI SÁNDOR úr Csongrádmegyei Királysági uradalmából az úgynevezett **Nagyujvárosi nagy major 789^{742/1100} hold**, továbbá a **Nagyujvárosi kis major 413^{126/1100} hold** I. oszt. szántófölddel — mindkét major kellő és megfelelő épületekkel ellátva **f. évi október 1-től 10 ÉVI IDŐ-TARTAMRA HASZONBÉRBE KIADÓ.** Ugyancsak a fent jelzett időtől és időtartamra haszonbérbe kiadó kisebb-nagyobb parcellákban a **Csere-Szt.-László és Ujvárosi pusztákból 2181 hold I. oszt. szántó-föld.** Ez ügyben felvilágosítást ad:

Péczely Béla uradalmi ispán, Kis-Királyság,
u. p. Gádoros (Békésmegye).
7047

Magy. kir. államvasutak
65280/902. sz.

PÁLYÁZATI HIRDETMEY.

Az alulírott igazgatóság a magy. kir. államvasutak részére a jövő 1903. évben, illetőleg 1905. év végeig a következő anyagokból felmerülő szükségletének szállítását biztosítani kívánván, ezennel nyilvános pályázatot hirdet m. p.:

I. Kő- és földnemű anyagok,
nevezetesen: Chamotte agyag, kályhabetétek, árnyékszék és pissoir csészék.

II. Olvasztó tégelyek.

a kiírás tárgyát képező egyes cikkeket előtűntető jegyzékek, melyek egyszersmind ajánlati mintáknak szolgálnak, valamint a szállításokra vonatkozó részletes módok, valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők és a magy. kir. államvasutak igazgatósága anyag és leltár beszerzési (A. III.) szakosztályánál Budapest, VI., Andrassy-ut 73 sz. II. emelet 47 ajtó szám nyíltan kaphatók.

A szabályszerűen kiállított, ivenkint egy koronás magy. kir. okmánybéllyel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb f. évi június hó 24-iki déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályában átadandók, illetőleg posta útján odaküldendők és a boríték ezen külsővel látandó el:

„Ajánlat 65280/902. számhoz.”

Az ajánlott áruk egy évi értékének 50%-kal felérő bánatpénz készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban legkésőbb f. évi június hó 23-iki déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak főpénztáránál leteendő.

Bánatpénznélküli, vagy később benyújtott ajánlatok, valamint olyanok, melyek nem pontosan és részletes módok betartása mellett állítatnak ki, nem vételnek figyelembe.

Budapest, 1902. május havában.

Az igazgatóság.

VADÁSZTERÜLET.

Budapesttől $\frac{1}{2}$ órányira fekvő Duna-Haraszti uradalomhoz tartozó

800 hold vadászterület bérbe adandó.

A terület áll 120 hold Dunaág és nádasból és 680 hold mezei vadászatból. Ertekezhetni lehet:

Frankl Samu földbirtokosnál,
Duna-Haraszti, vasut indul Budapest—Vágóhidról.

A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége

1902. évi szeptember 7—21. napjain POZSONYBAN

megtartandó

II. MEZŐGAZDASÁGI ORSZÁGOS KIÁLLITÁS

alkalmából

a m. kir. pénzügyministerium 842. és 17045. számú rendeletei alapján

SORSJÁTÉKOT

rendez,

a melynek huzása Pozsonyban, visszavonhatlanul
1902. évi szeptember hó 21-én tartatik meg.

1089 nyereménnyel 85.000 kor. értékben.

Főnyeremény 50.000 kor. értékben.

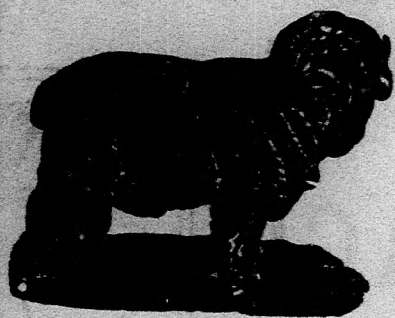
SORSJEGYEK KAPHATÓK: A kiállítási
sorsjegyirodában BUDAPESTEN, V., Nádor-
utca 16. sz. és minden sorsjegyelárusító helyen.

A kiállítás jelentősége megkívánja, hogy
minden magyar gazda vegyen
kiállítási sorsjegyet.

Kitünő HOLLINGSWORTH SZÉNAGYÜJTŐK darabja 60 frt.
Kapható: Beck és Gergelynél, Budapest, V., Váci-ut 12.

Különösen a jelenlegi gyapju-üzleti viszonyok közt legelőnyösebb a gyapjak

gyári * * mosatása.

Első

magyar

gyapjúmosó és bizományi részvénytársaság
Budapest, V., Kárpát-utcza 9. szám.

A gyapjunyírás közeledtével a t. cz.

juhtenyésztő gazdák és gyapjukereskedők figyelmét

gyapjúmosó gyárunkra

irányítjuk és annak igénybevételét mint a hazai gyapju legelőnyösebb értékesítési módját ajánljuk.

KIVITEL: Osztrák-, Német-, Francia-, Orosz-, stb. országba.

Csomagolózsákokat használati díj nélkül kölcsönkép küldünk.

A mosott gyapju után sem raktározási, sem biztosítási díjat nem számítunk.

Nyers-gyapju bizományi-osztályunk

elvállalja mindennemű zsiros (szennyes) és usztatott (hátonmosott) gyapju nyers állapotban való bizományi eladását a legméréskeletesebb feltételek mellett. A külföldi textilipari piacokkal fennálló kiterjedt összeköttetésünk a gyapju legjobb értékesítésére képesít bennünket. Kimerítő felvilágosítással kívánatra készséggel szolgálunk.

AZ IGAZGATÓSÁG.

A "PÁTRIA" IRODALMI VÁLLALAT ÉS NYOMDAI R.-TÁRS.
BUDAPEST IX., Üllői-út 25. (Köztelek)

Újabban berendezkedett finom művészeti és illusztrációs nyomdai munkáknak előállítására.

A LEGSZEBB ÉS LEGMODERNEBB KIÁLLÍTÁSBAN KÉSZÍT DISZ-MUNKÁKAT, ILLUSTRÁLT KÖNYVEKET, FINOM ÁRJEGYZÉKEKET ÉS KATALOGUSOKAT, PROSPECTUSOKAT, KÖRLEVELEKET, SZINES REKLÁM-PLAKÁTOKAT, MINDENNEMŰ ÜZLETI NYOMTATVÁNYT

A "PÁTRIA" irodalmi vállalat és nyomdai részv.-társ. SAJÁT BETÜÖNTÖDÉVEL is rendelkezvén, csaknem az összes nyomtatványok előállításánál ÚJ BETŰK használnak.

A nyomtatványokat kiváló SZAKERŐINK készítik s a legkisebb rendelést is nagy gondal állítjuk elő.

Kívánatra, esetleges új munkákra, árajánlattal és TERVEKKEL készséggel szolgálunk, nagy és KOMPLIKÁLT munkák felvétele és megbeszélése végett MŰSZAKI VEZETŐNK bármikor készséggel látogatja meg a t. megrendelőket.

A peronospora és oidium

elleni védekezés ma egyike a szőlőtermelés legfontosabb feladatainak!

Kellő időben és megfelelő anyaggal

teljesített permetezés és porozás mentheti csak meg a szőlőtermést a pusztulástól, mely a különféle szőlőbetegségek révén azt fenyegeti. Aki ezt elmulasztja, annak minden többi munkája is hiábavaló, mert a peronospora és oidium már nálunk teljesen meghonosodott. Ezek a szőlőbetegségek tönkreteszik szőlőtőkét, elrothasztják a termését.

A PERONOSPORA ellen feltétlenül leghatékonyabb és rendkívül egyszerű kezelésű szer

a dr. Aschenbrandt-féle **bordói por.**

Az OIDIUM ellen az eddig próbált összes anyagok közt az **egyetlen biztos** káros utóhatás nélküli védőanyag

a dr. Aschenbrandt-féle **rézkenpor.**

Ezek a szerek három esztendő előtt lettek Magyarországon bevezetve és elterjedésük évről-évre növekszik a többi — sokkal bizonytalanabb — permetező és porozó anyagok rovására.

A magyar-óvári gazdasági akadémia növénykörtani állomásának, egyéb hazai és külföldi tudományos intézetek kitünő bizonyítványait tizezer gazda a legjobb eredménnyel folytatott kísérlete erősítette meg, akik már eddig is több mint hatszáz elismerő levélben tanuskodtak a dr. Aschenbrandt-féle bordói por és rézkenpor kiváló hatásáról, amint az ismertető füzetek-ből, melyet bárkinek díjmentesen küldünk el, akárki meggyőződhetik.

Az Aschenbrandt-féle porok ára az idén jelentékenyen leszállított!

A bordói por ára:		A rézkenpor ára:	
50 kg.-os zsákokban kg.-ként	60 fillér.	50 kg.-os zsákokban kg.-ként	46 fillér.
10 „ „ „	64 „	10 „ „ „	50 „
5 „ „ „	64 „	5 „ „ „	50 „

Az árak Budapesten szövetkezetünk raktárában értendők.

Szállításnál vasuti díjkezdmény nyújtatik!

A gyártás korlátolt lévén, csak az idejében beérkezett rendelések pontos közvetítéséért kezeshetünk. Tessék ezért a rendeléseket már most feladni; a porok szállítása részletekben és tetszés szerinti időben történhet, a mai árak mellett.

A bordói-por a szőlő peronosporáján kívül kitünő eredménnyel használható a burgonyavész ellen, gyümölcsfák permetezésére, gabonacsávázásra és baromfiólak fertőtlenítésére.

Ott, ahol mult évben a peronospora nem tett kárt, de a lisztharmat igen, az ELSO PERMETEZÉS HELYETT elég rézkenporral a tőkét beporozni. Ez lényeges költségmegtakarítás.

Egyszeri kísérlet mindenkit meggyőzhet!

Megrendeléseket a porra elfogad, ismertető füzeteket, elismerő bizonyítványokat, használati utasításokat küld, mindennemű felvilágosítást ad a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. szám.

Szövetkezetek, egyesületek és megbízható kereskedő czégek bortermelő vidéken megfelelő jutalék mellett a porok képviselővel bizatnak meg.

Hirdetési ár 15 szög 60 fillér, ezen felül minden szó 4 fillér, kóvér betűkkel minden szó 8 fillér beiktatásonként. A legkisebb hirdetési díj 60 fillér.

KIS HIRDETÉSEK.

Csak megőrződik és a szakirodalom terményei, továbbá állást keresők és adók hirdetményei vétetnek fel e kedvezményes rovatban és árban.

Betöltendő állásokra vonatkozó hirdetéseket csakis a hirdető címének kitételével közölünk. **KIS HIRDETÉSEK ELŐRE FIZETENDŐK.**

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.
Székfoglaló
dupla könyvezetében jártas keresetlik október 1. vagy előbbi belépésre nagyhatárú bérigazgatóság részére. Ajánlatok **Wolfgang Alajos** Budapest, Eötvös-utca 20. címre küldendők. 7012

Irtnoki állás
betöltendő a Balaton Szent-Györgyi uradalomban. Bizonyítványmásokkal felszerelt válymosodványok a fizetési igények megjelölésével a fizetési igények megjelölésével a számtartó hivatalhoz intézendők Balaton Szent-Györgyre. A beküldendő okmányok vissza nem adandók. 7036

Felsőbb
székfoglaló a Balaton Szent-Györgyi uradalomban. Bizonyítványmásokkal felszerelt válymosodványok a fizetési igények megjelölésével a fizetési igények megjelölésével a számtartó hivatalhoz intézendők Balaton Szent-Györgyre. A beküldendő okmányok vissza nem adandók. 7041

ÁLLÁST KERESŐK.
Oktoberi belépésre
gazdatiszti állást keres 27 éves nő, izraelita vallású felmondhatlan állásban lévő 9 évi gyakorlattal bíró egyén, jelen állásban 5 éve van alkalmazásban, jártas ügykísérő mint belső gazdaságnak teljes közlésében. Szíves megkeresések „Erélyes” jelleg alatt a kiadóhivatalhoz kéretnek. 7037

Földmives iskolát,
jeles sikerral végzett, telegazdasági szakiskolát a folyó hó 31-én végző 20 éves keresztény, erélyes fiatalember jó gyakorlattal, szerény igényekkel állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 6989

Magyar-Óvári
gazdasági akadémiát végzett, hat évi gyakorlattal bíró 27 éves okleveles gazdatiszt önálló állást keres május 1. belépésre. A rendszer gazdasági szakmákban kívüli a cukorrépa- és dohánytermelés, tehénészet, hizlalás és irtási számvetel terén kiválóan jártas. Szíves megkeresések „27 éves gazdatiszt” cím alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 6803

Könyvelő
szép írással, ki a gazdasági könyvvitelben teljesen jártas, kereskedelmileg képzett fa-manipulációhoz is ért, mielőbbi belépésre szerény feltételek mellett állást keres. Szíves megkeresések „Könyvelő” jelleg alatt a kiadóhivatalba kéretnek.

Tízéves
gyakorlattal bíró, földmives-iskolát végzett egyén, gazdaság minden ágában, dohánytermelés, tehénészet, irtási teendők, gazdasági könyvvitelben teljes jártassággal bíró, azonnali belépésre állást keres. Dobórázsky Béla, Oroszlámos, Torontálmegye. 7026

A gróf Esterházy-féle földmives iskolát június végén több, részben a katonasorozáson már tullevő **növendék** végzi, kiknek egy része feleséges is. Mindannyi egyszerű földmives, ki a gazdaság és szőlőművelés minden ágában jártas. Ezeket igénybe venni óhajtók forduljanak a bér megjelölése mellett az iskola igazgatójához Csákvárra. 6916

Kezelőtiszti,
ispáni állást keres július 15-31 belépésre földmivesiskolát végzett, 9 évi nagyobb gazdaságokban szerzett gyakorlattal bíró 30 éves, nős, ev. ref. valású egyén. Jártas a gazdaság minden ágában. Szíves megkereséseket Hont-Füzesgyarmatra kér. Magyarai Sándor. 7044

Kezelő gazdatiszt,
kötöny referenciákkal, óvadékkal, hat éves szerződése lejártával, hasonló állást keres perczenteskezelésre. Szíves megkeresést **Strobenz Gusztáv** BUDAPEST, V., Lipót-tér 16. szám cím alatt kér. 6876

Kertészi állást
keres egy jó bizonyítványokkal rendelkező nős egyén, ki a dísz-, konyha- és gyümölcs-kertészet, úgy a szőlőszetben is teljes jártassággal bír. Szíves megkeresések Csonotai Antal címre alatt Felső Zsolcára, Borsodmegye kéretnek. 7024

A komáromi
m. kir. földmives-iskolát f. évi június hó végén több növendék végzi, kik a katonai kötelezettségnek is eleget tettek s részint mint altisztek kerültek ki. A gazdaság minden ágában jól kiképzett egyszerű földmivesek, gazdál vagy munkavezetői állást keresnek. Megkeresések a javadalmazás megjelölésével az igazgatósághoz intézendők. 7028

Titkári állást
keres gazdasági tanintézetet végzett, öt éves gyakorlattal a növénytermelésben és állattenyésztésben, könyvezetésben és irtási teendőkben teljes jártassággal bíró nőlen egyén. Cím a kiadóhivatalban. 7023

A sárvári
m. kir. telegazdasági szakiskola végzett hallgatója f. é. június hó 1-től állást keres. Bővebb felvilágosítást nyújt a szakiskola igazgatósága, Sárvár, Pusztai-Lánczon. 7029

ÁLLATOK.
Eladó
juhállomány. Egy házilag jól kezelt nagybirtokon, teljeszetkezett és tehénészet felállítás miatt, 374 db különböző koru és ivaru, közepfinom gyapjúú adó juhállomány és 100 db idei bárány szaporulat, nyírás utáni állás alatt már most szabadkézben eladó. Venni szándékozók forduljanak bővebb értesítés végett a kiadóhivatalban megteudható címhez. 6931

Birka eladás.
Létszám apasztása miatt f. é. nyírás után, június hó folyamán — eladó 400 darab, 3-4 éves, igen szép ürű és 400 darab fiatal, igen jó gyapjúú, benőtt anya birka. Birkák külön, ürűk és anyák — sőt kisebb részletekben is eladók. Megtekinthetők s értekezhetni tulajdonosnál „Csobánczi uradalmi bérlőnél” Gyulakesziben, (Zala megye). 6956

Hízott sertéseket saját számlára vásárol Augner Ede sertéskereskedő, Budapest, VIII., József-körút 20. szám. 7021

Állandó készlet
350 db Erdélyi magyarfajú gazdasági jármosókör — és 150-200 db magyar tinókból **Esztogár Tódor és Társainál Sz.-Ujvárt.**
A legkisebb megrendelés-k is pontosan eszközöltetnek. 6788
— Levélbeli megkeresések **Alexa Miklóshoz Szamosújvárra** czimzendők. —

Tenyészjuh eladás.
A juhállomány leszállítása szempontjából az alábbi irt uradalomban ez idő szerint a következő merino electoral juhok jönnek eladásra és pedig:
70 db öreg kes, 3000 db öreg nőstény, 2000 db öreg ürű, 25 db toklyó kes, 600 db toklyó nőstény, 400 db toklyó ürű.
Közelebbi felvilágosítást ad a győri püspöki uradalmak jószágkormányzó-sága Győrött. (Káptalan domb.) (6894)

Eredeti Rambouillet kosok
mindenkor nagyobb mennyiségben, dus odlatétkben kaphatók
Gróf Herberstein Albert 8181
uradalmi igazgatóságánál **Strélek, Morvaország.**
Hanna vetőárpa
míg a készlet tart 100 kgknt 19 koronáért kapható vasúti állomásalaktól.

30 darab
jól teletöltött fiatal lánthall és Montafoni tehénből álló tehénészet, egy db Montafoni birkával, 2 db Központi tejesszernok díszrészlettel együtt eladó. Cím a kiadóhivatalban. 7017

A hírneves okányi tenyésztőből származó 16 darab két éves, 12 darab ötnegyed éves tenyészkan eladó. Bővebb felvilágosítást szolgálat Schwarcz Lajos úr szántaróvársága Okány, posta, vasúti helyben. 7020

Yorkshire
legnagyobb fajtaú telivér koca és kan, három hónapos beoltott malacok eladók 12 frjtával Maar Zoltánnál, Alatyánon. Ugyanott eladó egy Deering-képekű és marokkói aratógép, legjobb karban. 7018

Igen szép, válogott vöröszarka simmenthált jollegű 1-2 (3) éves 1646
növendék ökrök és üszö borjakat
egysíntén legprimább lekömi való és **Jármos ökröket** legjutányosabb áron ajánlanak.
Klein és Spitzer Kft.-Cz. H. kereskedők. Megrendelések egyenesen bármikor is elfogadhatók.

Vöröstarka tinó üsző
legprimább, 1-2 esetleg 3 évesek és pedig hízalmi való ökrök eladására és későbbi szerződésre **legolcsóbb árért vállalkoznak WEILER és EISNER**
Kft.-Cz. H. kereskedők

Kétéves
fehér tinó 30, vagy 40 darabot de csak elsőrendű kiténtően fejlődött állatokat keres megvételre Tótvásonyi bérigazgatóság, Tótvásony, Veszprém. 7010

Eladó birkanyáj.
A szegedvári bérigazgatóság felosztása folytán Herberstein-féle stréleki kosok után évek óta nagy gondallal tenyésztett 3500 dbból álló birkanyáj, mely 1200 db anya és szaporulatából áll, egészben vagy részben is eladó. A nyáj május hó 20-ig gyapjúban, azontul nyírva bármikor megtekinthető. Átvétel aratás után telészet szerint történhetik. Kérdezősködéseket a szegedvári gazdaság intézőségéhez u. p. Hajdu-Dorogh intézendők. 6875

Eladó kosok.
Bleyer Jenő gazdaságában tenyésztelepítés miatt eladó 10 darab félvér 1 1/2 éves rambouillet kos — 120 darab szűz anya, 150 anyabirka, 10 darab 2 1/2 éves kos. 7040

VEGYESEK.
Torontálmegyében
Ürsi pusztán, Valkányi vasút állomásánál 10 perc, Szegedtől 3/4 óra, 600 katastrális hold, kiténtő épületekkel, instruktívval hosszabb időre bérbeadó, értekezhetni öv. **Eckhardt Oszkár** nérnével Makón. 6985

Alkalmi vétel.
Egy kényelmes főri kastély megfelelő melléképületekkel, szép angol parkban, nagy gyümölcsös és zöldséges kerttel, kiténtő 1800 hold ármentes szántófölddel, biztos jövedelmű származó óriás tők, kiválóan eltartható és bőtermésű rendkívül. Vétés ideje: április-május. Magszükséglet két holdanként 2 kő. Tarnai Bertalan földbirtokosnál Apostagon, Pestmegye, kilója 2 koronáért kapható. 6829

Hirdetmény.
Pohanka mag, körülbelül 40 mm. megvételre keresetlik. Cím a kiadóhivatalban. 7035

Híres zalai nemes tenyészrákok
százát a korona; **petés** anyarokot a 13 korona és a megfelelő esomagolást és szállítási költségekért utánvételes bérmentes és expressz-posta kosarakban szállít **FISCHER IZIDOR,** Zala-Eggerszeg. Az elő megérkezést garantom.

Egy
Shuttleworth-féle kisebb fajta szalmamező, Elevátor, 60 napot dolgozott, fél áron eladó. Cím a kiadóhivatalban. 6960

Ormányos bogarak
ellen a Veszeli-féle háromsoros **permetezők** Clorharyum és Rovarin permetezéshez íg. Iwanich Antal gépgyárában kaphatók Dombóváron. 6933

Birtok kerestetik
megvételre 500-1000 holdas, özd-egri, vagy vadna-ápat-falvi út közelében. Megkérve, hogy a birtok nagyobb része várból szőlő legyen, mely idővel gazdaságilag is művelhetővé tehető. Előnyös, ha birtok jó urakkal, gazdasági épületekkel és instruktívval van felszerelve, melynek működési átvétele kívánatos. Részletes felvilágosítások a lap kiadóhivatalába „Borsodi” jelleg alatt intézendők. 7019

Keresek
1000-1200 hold szántó, megfelelő rét és legelőből álló birtokot Veszprém, Zala, Somogy, Vas esetleg Pestmegyékben, épületekkel és lakással ellátva, jutányos bérösszeg s főleg jó feltételekkel, lehetőleg tulajdonostól felvéve. Megkeresések „Margallt Jenő Veszprém” címre intézendők. 7022

Egy használt,
de még jó karban lévő 2 egéaz 4 lóerőjű járgány megvételre kerestetik. Cím Wurm Ödön Szakcsi-major u. p. Szekes. 7030

Gyáramban * * teljesen kijavított 8 lóerőjű Clayton & Shuttleworth-féle gőzeséplőgarnitúra és 2 darab 8 lóerőjű Clayton & Shuttleworth-féle 6941
lokomobil
jutányos ár és kedvező feltételek mellett **eladó.**
Weiser J. C. gazdasági gépgyár Nagykanizsán.

Költető tojások.
Tyukok: Houdan, Sumatra, Minorea, (fekete), Hamburgi aranypettyes, Kaliener (fehér) Plymouth R. gyöngygyúttól a 40 fillér, Peking kacsa 60 fillér; Amerik. bronz óriási pulykától a korona 1-20, Pommerániai óriási libától a korona 1-60 6924
Geflügelhof, Smritz, Mähren.

Erdők kerestetnek
bükk, tölgy, vagy fenyő bármennyi kivágásra. Cím a kiadóhivatalban. 7031

Tökmag
a szürke indiai Mamuth és vörös Chinai keresztezéséből származó óriás tők, kiválóan eltartható és bőtermésű rendkívül. Vétés ideje: április-május. Magszükséglet két holdanként 2 kő. Tarnai Bertalan földbirtokosnál Apostagon, Pestmegye, kilója 2 koronáért kapható. 6829

ELADUNK
a **kölcsön adunk** új és egyszer használt **viszlatlan TAKARÓ PONYVÁKAT,** mindentelje nagyságban, új és használt mindennemű **TERMENY ZSÁKOT** repceponyvákat a legjutányosabb áron, illetve kölcsönadják mellett **KOHN és STEIN** zsák és ponyva gyári raktár BUDAPEST, V. Béla-u. 5.

Óriási megtakarítás!
78%-kal olcsóbb, mint a manillazsinog 85%-kal olcsóbb, mint a zsupszalmakötél, és 97%-kal olcsóbb, mint a gabonaszalmakötél, mit prospectusomban számításokkal bizonyított. Mintákkal és prospectussal készséggel szolgálunk. Mindennemű gazdasági kötélárak, zsákok és ponyvák szintén a legjutányosabb áron.

Csanádmegyében
Földiaki pusztán 500 hold (1200 □-lével) kiténtő buza talaj bérbeadó. Értekezhetni öv. **Eckhardt Oszkár** nérnével Makón. 6986

Atók: **RGELY-nél** Váczi-ut 12.

őf Károlyi adalmában **ó eladó.** Orosháza ügyelőség. 7034

rtokos ezúton leit és ismerő- **ari és keres-** Magyarország **resztülvitelére,** zálogkölcsönök, eladása, vala- rüli eljárása

t VAVAVAVA -jétől kezdve: **43. szám**

etétek a feltalálónál tiszta cséplést bb esetben is. **árai:** frt **rejú géphez** 40 **szélességének** 45 **6804** **ékelyhidon.**

S. * * * **ók részéről** állítás igaz-

rmány- **kséglet** zethez tar- **ajánlataikat** t, Köztelek **atósága.**

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását gőzekével

hajlandó vagyok elvállalni; épügy

mélyrigolozást szőlő-telepitésekhez.

Érdeklődők kéretnek, hogy alanti címemhez forduljanak.

WOLFF ERNŐ, gőzsántási vállalkozó
BUDAPEST-KELENFÖLD.

A szegedi kenderfonógyár részvény-társaság Szegeden
ajánl

aratógépekhez való kévekötfonalat,

manila kenderből vagy magyar kenderből minden aratógépszerkezetnek megfelelő gombolyagban.

Ugyanott a legolcsóbb árban kaphatók

tiszta kenderfonalból készült kenderzsákok,

gőzekéhez való sodronykötelek,

gazdasági kötélárak mezőhegyesi kenderből.

Tenyészkan és Rambouillet kos eladás!

Elsőrendű tenyészetemből számfeletti 1 és 2 éves
TENYÉSZKAN és 1, 2 és 3 éves eredeti RAMBOU-
ILLET KOS van eladó. Érdeklődők forduljanak:

Schwarz Bertalan gazdaságához

UGRA, Biharmegye.

„KÖZTELEK” KIADÓHIVATALÁBAN BUDAPEST, KÖZTELEK

a következő gazdasági szakmunkák kaphatók:

Az Ujlaki uradalom üzleti berendezése. Irta Wiener Mosko. A „Köztelek” szerkesztősége által kitüntetett pályamű. Két táblával, hat ábrával. Ára portomentesen megküldve 1 kor. 10 fillér.

Egyszerű gazdasági számvitel. II-ik kiadás. Irta Suschka Richárd. Az Orsz. Magy. Gazd. Egyes. által 2000 korona pályadíjjal koronázott pályamű. Bolti ára csinos vászonkötésben 6 korona. A „Köztelek” előfizetőinek és az O. M. G. E. tagoknak portomentesen megküldve 4 korona 60 fillér.

A Baromfi hizlalása és a hizott baromfi értékesítése. Irta Hreblay Emil állattenyésztési felügyelő. Ára portomentesen megküldve 1 korona 70 fillér.

A mesterséges borok készítésének, forgalomba hozatalának tilalmáról szóló törvény. Magyarázó jegyzetekkel ellátta: dr. Lónyai Ferencz. Ára 1 kor. 60 fillér.

A mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894-ik XII-ik törvényezikk, a végrehajtására vonatkozó miniszteri rendelet, magyarázatokkal ellátva, egy füzetben. Ára bérmentes küldéssel 2 kor. 20 fillér.

A sertés javítása és hizlalása. Gazdák és hizlálók használatára. Irta: K. Ruffly Pál uradalmi főtiszt. Ára portomentesen megküldve 2 kor. 20 fillér.

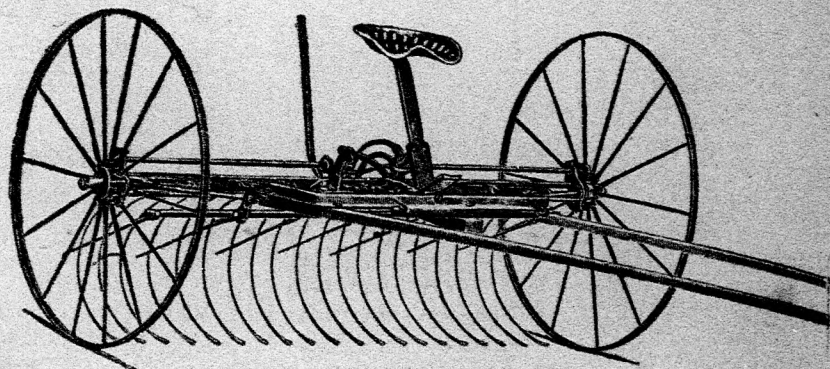
I. Káté községi mező- és hegyőrök számára. A mezőgazdaság és mezőrendőrségről szóló 1894. évi XII-ik törvényezikk alapján összeállítva. Ára portomentesen megküldve 40 fillér.

II. Káté az uradalmi csőszők számára. Ára portomentesen megküldve 40 fillér. Összeállította: dr. Balkay Béla. Mindkettő csinos zsebkönyv alakú kemény táblába van kötve és 20 oldalas jegyzetnaplóval van ellátva.

♣♣♣ The Hollingsworth ♣♣♣

szénagyűjtő gereblyék

Elsőrangú kivitelben igen olcsó árakon =

A világ legtökéletesebb és LEGJOBB

Fűkaszálóit

Kévekötfő aratógépeit

Marokrakó aratógépeit

Szénagyűjtő gereblyéit

Szénaforgatóit

**A Johnston Harvester Co
Batavia** amerikai aratógépgyár készíti. A fel-

használt anyagok utólréhetetlen minősége, a szerkezet egyszerűsége és megbízhatósága, a könnyű kezelés feltűnően kevés vonóerő szükséglet biztosították a Johnston-gyártmányoknak a földkerekség minden földművelő országába való elterjedését és elismert elsőbbségét valamennyi verseny gyártmány felett.

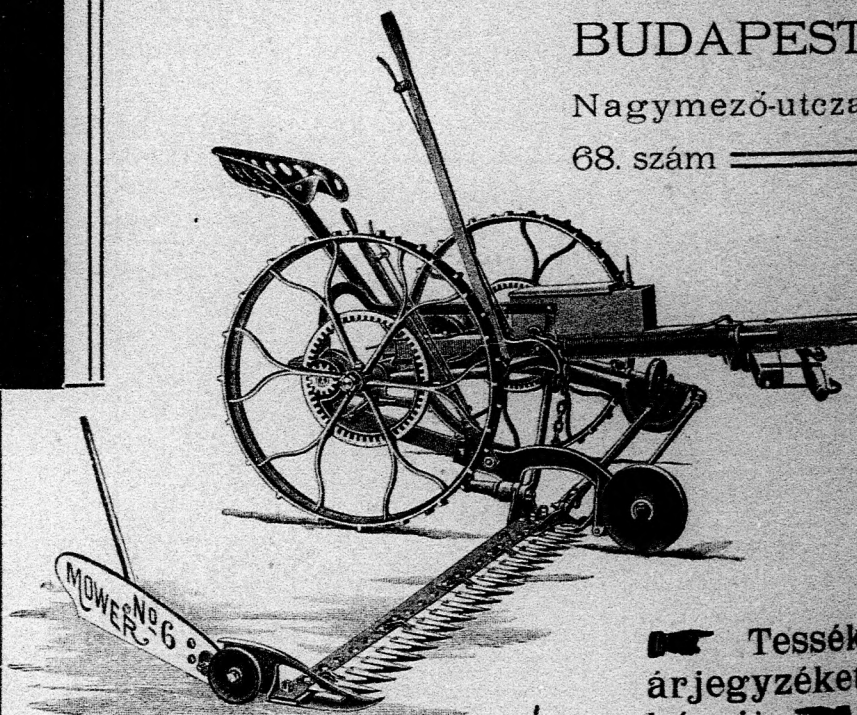
Magyarországi vezérképviselő és főraktára

BÄCHER RUDOLF • MELICHAR FERENCZ

BUDAPEST

Nagymező-utca

68. szám

Tessék
árjegyzéket
kérni!